

UVODNIK

Spoštovane čebelarke in cenjeni čebelarji!

Davnega leta 1781 so čebelarji ustanovili prvo organizirano društvo na slovenskih tleh ter s tem pokazali svojo daljnovidnost, kajti samo, če si organiziran, če se pogovarjaš in dogovarjaš, če včasih privoliš tudi v kompromise, če se zavedaš, kaj je solidarnost, boš kot majhen proizvajalec lahko obstal in se razvil. Slovenski čebelarji to tradicijo nadaljujejo tudi v samostojni Sloveniji in so zato uspešni. Številni jih zato cenimo in želimo, da bi bili še komu za vzor. Žal jih ne cenijo vsi, saj smo kot narod znani po svoji nevoščljivosti – to karakterno lastnost pa moramo čim prej spremeniti.

Za čebelarje življenje ni preprosto. Čebela je namreč dobra, a hkrati zelo občutljiva prijateljica. Ne oprostí nam napak pri tehnologiji, ne preživi onesnaženja okolja, nenehno se mora bojevati z novimi virusnimi boleznimi in zajedavci. Čebelar ji pogosto ne more v celoti pomagati, kajti farmacevtska industrija je čebele pustila na cedilu. Ker na tem področju ni pričakovati velikih zaslug, farmacevtska industrija ne razvija novih in učinkovitih zdravil, ki bi čebelam pomagala v boju proti njihovim boleznim.

Lani pa so bili slovenski čebelarji znova vizionarji, saj so stopili na pionirska pota. Razumeli in podprli so razmišljanje, da je porabnik kralj, da ga je treba varovati, spoštovati in tudi razvajati. V boju proti čebeljim zajedavcem so bili na voljo kemična snov (organofosforni strup, ki je v kmetijstvu zaradi škodljivosti prepovedan že desetletje) ali prijaznejša zdravila, ki pa so manj učinkovita (zato je potrebnega veliko več strokovnega znanja, več tehnoloških ukrepov ...). In odločitev pri državnem programu je bila usmerjena v težavnejšo pot. Zato slovenski med ne bo znan po tem, da vsebuje strup, čeprav sicer dovoljeno koncentracijo. To je pomembno, saj se strokovna spoznanja o tem, kaj je dovoljena in kaj presežena koncentracija, z leti lahko spreminjajo. Pa tudi kupci medu zahtevamo živilo, ki je znano po svojem zdravilnem delovanju, in želimo, da je brez takšnih ali drugačnih dodatkov.

Mag. Dejan Židan

Fotografija na naslovnici: Rojenje čebel je edini naravnega razmnoževanja čebeljih družin. To življenjsko silo čebelje družine želi čebelar pravočasno usmeriti na takšen način, ki mu omogoča boljše letino čebeljih pridelkov. Žal danes preživetje čebel v naravi, brez oskrbe čebelarja, praktično ni več možno, zaradi čebeljih bolezní in škodljivcev.

Foto: Urban Rozman

UVODNIK

mag. Blaž Kavčič 117

OHRANIMO ČEBELE

118

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Vlado Augustin: Neonikotinoidi – še vedno največja nevarnost za čebele 120

mag. Andreja Kandolf Borovšak: Zanikrn izdelek ne bo šel za med 122

Milan Vajda: Pravne omejitve pri postavitvi čebelnjaka 123

dr. Mojca Milavec, prof. dr. Jana Žel: Navzočnost in določanje gensko spremenjenih organizmov 124

Marko Borko: Koroški čebelar Valentin Blantar 125

Franc Šivic: Novice iz sveta 126

DELO ČEBELARJA PO MESECIH

Brane Borštnik: Čebelarjeva opravila v aprilu 127

VETERINARSKI NASVETI

mag. Lidija Matavž, dr. vet. med.: Zgodnja pomlad je obdobje kliničnega pojava različnih bolezní čebelje družine 130

ODMEVI

Silvo Postl: Kam izginjajo čebele? 131

OBLETNICE

133

DOGODKI IN OBVESTILA

OBVESTILA ČZS

MALI OGLASI

OSMRTNICE

INDEX

EDITORIAL

Blaž Kavčič (MSc)

SAVE THE BEES

FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK

Vlado Augustin: Neonicotinoids – Still The Greatest Danger For Bees

Andreja Kandolf Borovšak (MSc): Lousy Product Will Not Sell Itself 122

Milan Vajda: Legal Boundaries at Putting Up an Apiary 123

Mojca Milavec (PhD), prof. Jana Žel (PhD): The Presence And Determination of Genetically Modified Organisms 124

Marko Borko: Carinthian Beekeeper Valentin Blantar 125

Franc Šivic: World News 126

BEEKEEPER'S WORK THIS MONTH

Brane Borštnik: Beekeeper's Chores in April 127

VETERINARY ADVICE

Lidija Matavž (Msc, PhD Vet. Med.): Early Spring is a Period of Clinical Occurrence of Different Honeybee Colonies' Diseases 130

RESPONSES

Silvo Postl: Where do Bees Disappear to? 131

ANNIVERSARIES

133

NEWS AND EVENTS

134

ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA

137

SMALL ADS

148

OBITUARIES

156

157

Ob morebitnem pomoru čebel čebelar kliče 112!

Čebelar ob morebitnem pomoru čebel obvesti Center za obveščanje v Republiki Sloveniji, in sicer

po telefonu št. 112 ne glede na uro ali dan v tednu. Veterinar prvi pregleda čebele in ukrepa dalje.

Dan odprtih vrat čebelarških društev Slovenije

15. junija 2012 bo potekal Dan odprtih vrat ČD. Vsa prijavljena društva obveščamo, da bo ČZS začela z obveščanjem občin v katerih delujejo prijavljena ČD. Obveščanje bo potekalo elektronsko, zato prosimo da pri vaših občinskih predstavnikih preverite ali so sporočila prejeli. V sporočilu jih bomo zaprosili, da pomagajo z objavo v lokalnem glasilu pri prepoznavnosti dogodka in da se na tak način povabi na Dan odprtih vrat širša javnost iz vašega okolja.

Prosimo vas tudi, da obvestite lokalne šole in vrtnice ter združenja, da se lahko ta dan udeležijo Dneva odprtih vrat ČD iz vašega kraja. ČZS bo splošno javnost obveščala preko spletne strani www.czs.si in preko e-novic.

Za ta namen bo ČZS izdala posebno zgibanko z naslovom Čebelar se predstavi, ki je boste lahko razdelili svojim obiskovalcem. V začetku meseca junija vam bomo elektronsko posredovali tudi kratka

navodila kako postopati pri predstavitvi čebelarstva širši javnosti. Zgibanko in ostali promocijski material bo mogoče prevzeti na sedežu: ČZS do 25.5.2012. V primeru, da osebni prevzem ne bo mogoč vam bomo po tem datumu gradivo posredovali po pošti. Gradivo lahko prevzamete po predhodnem dogovoru. Za vse dodatne informacije pa se obrnite go. Lilek na tel. št.: 01/729 61 29, 040/436 519.

Veliko splošne javnosti ne ve, kako se pridobiva med in ostali čebelji pridelki, zakaj so pomembne čebele, katere čebelje pridelke poznamo, itd. zato je prav, da skozi dan odprtih vrat slovenskih ČD obiskovalcem pozorno predstavimo našo čebelarstvo dejavnost in pokažemo, da so čebelji pridelki popolnoma naravni proizvodi čebel, saj jim ničesar ne dodajamo niti ne odvezemamo. Upamo, da bomo na takšen način dosegli še večje zaupanje potrošnikov in naj sinonim za čebelje pridelke pridelane v Sloveniji ostane še zmeraj kakovost!

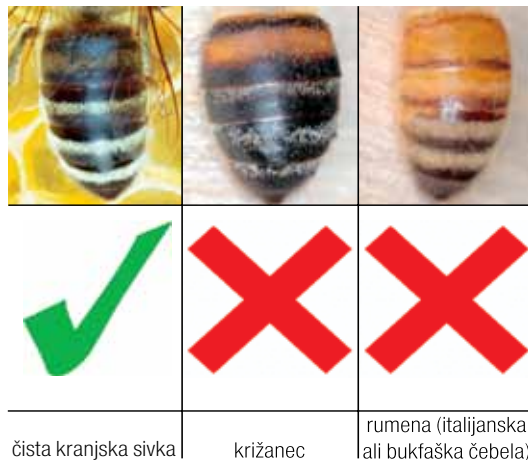
Osnovna odbira in brezplačna razdelitev matic 2012

V Sloveniji je dovoljeno čebelariti samo s kranjsko čebelo. Ker pa je v populaciji mogoče najti tudi čebele z rumenimi obročki na zadku, smo v okviru Rejskega programa za kranjsko čebelo kot obvezno merilo sprejeli spremljanje prav te lastnosti. Zato je treba ob pregledih čebeljih družin pozornost usmeriti prav v opazovanje čebeljih zadkov.

Za ta namen smo tudi dodatno usposobili terenske svetovalce, tako da bodo pri tem v pomoč čebelarjem. Svetovalci bodo tako čebelarjem, pri katerih se bo izkazalo, da imajo v panjih čebele z rumenimi obročki, brezplačno razdelili mlade matice.

Ukrep zamenjave matic vodi Kmetijski inštitut Slovenije. Njegovi strokovnjaki bodo tudi poskrbeli, da se pri tem ne bodo mešali posamezni ekotipi kranjske čebele. Čebelarje pozivamo, naj ta mesec pri pregledih čebeljih družin namenijo posebno pozornost obarvanosti zadkov čebel. Če imate pri tem težave ali če opazite čebele z rumenimi zadki, pokličite terenskega svetovalca in ta vam bo svetoval glede osnovne odbire v čebelarstvu.

Tristopenjski indikator obarvanosti čebel za pravilno osnovno odbiro kranjske čebele

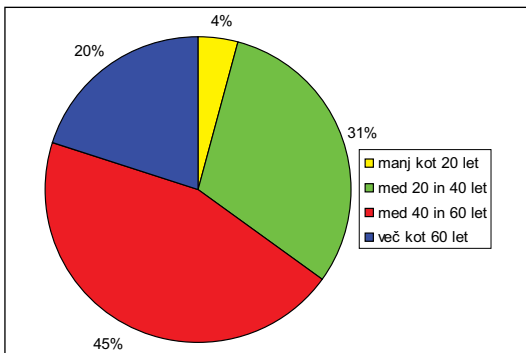
Predhodna analiza uspešnosti prezimitve čebeljih družin v letu 2012

Peter Kozmus*, peter.kozmus@kis.si

Prezimatev čebeljih družin je eden izmed najpomembnejših dejavnikov, ki vplivajo ne samo na donosnost čebelarjenja v povezavi s pridelavo medu, ampak tudi na učinkovito opravevanje, predvsem spomladi cvetočih rastlin. Opisujemo jo kot odstotek propadlih čebeljih družin glede na število zazimljenih. V zadnjih letih odstotek zaradi številnih vplivov niha, želja stroke in čebelarjev pa je, da bi ga po vsej Sloveniji zmanjšali na manj kot 5 odstotkov, to pa je kot cilj zapisano tudi v veljavnem rejskem programu za kranjsko čebelo.

Vsako pomlad se med čebelarji vname razprava o uspešnosti prezimitve čebeljih družin, pojavijo pa se tudi ocene, ki pogosto temeljijo na izkušnjah posameznih čebelarjev. Uradna ocena prezimitve je mogoča šele ob koncu maja, ko Sektor za identifikacijo in registracijo domačih žival (SIR) ugotovi stanje čebeljih družin na dan 15. april v letu.

Za prvo oceno prezimitve čebel smo na spletni strani ČZS pripravili anketni vprašalnik o STANJU ČEBEL – SPOMLADI 2012, odgovore nanj pa je poslalo 290 čebelarjev iz vse Slovenije. Čebelarji so anketo izpolnjevali od 28. februarja do 23. marca. Tedaj je 97 odstotkov čebelarjev že poznalo stanje svojih čebeljih družin, na podlagi vremenskih razmer pa predvidevamo, da po tem obdobju ni bilo večjih padcev čebel. V anketi so sodelovali tako mlajši kot tudi starejši čebelarji (Graf 1), zato predvidevamo, da napaka zaradi starostne strukture anketirancev ni velika.

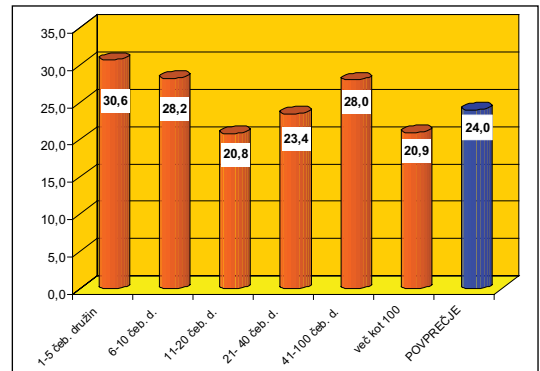

Graf 1: Starostna struktura čebelarjev, ki so odgovorili na vprašalnik.

* dr., Kmetijski inštitut Slovenije

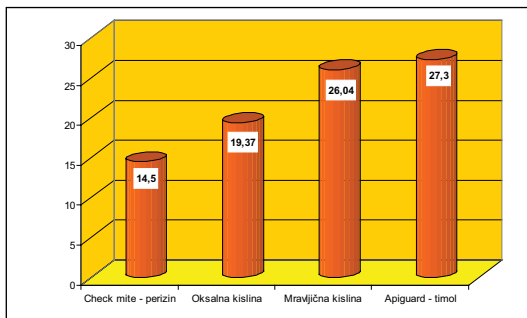
Na podlagi rezultatov ankete smo ugotovili, da je 72,6 odstotka anketiranih čebelarjev zadovoljnih s prezimitvijo čebeljih družin, 13,8 odstotka čebelarjev pa je nad uspešnostjo prezimitve razočaranih.

Pri analizi zimskega odmrtja čebeljih družin smo čebelarje razdelili glede na velikost čebelarjenja in odstotke izračunali za posamezne skupine čebelarjev. Rezultati so podani v grafu (Graf 2). Iz njih je razvidno, da so čebelarji povprečno izgubili 24 odstotkov čebeljih družin in da so nekoliko večji odstotek čebeljih družin izgubili čebelarji z največ desetimi čebeljimi družinami.

Graf 2: Odstotek odmrlih čebeljih družin glede na velikost čebelarjenja

V anketi smo čebelarje spraševali tudi o tehnologiji čebelarjenja (tip panjev, način zatiranja varoj, uporabljeno sredstvo za zatiranje varoj), bližini intenzivnih kmetijskih površin, ali so se udeležili *Programa zatiranja varoze in apitehničnih ukrepov* ter koliko časa čebelarijo. Na podlagi analize odgovorov smo ugotovili, da so večje razlike med odstotkom propadlih čebeljih družin razvidne le v povezavi z uporabljenim sredstvom za poletno zatiranje varoj. Kot je pokazala anketa, je 47,8 odstotka čebelarjev lani za zatiranje varoj uporabilo sredstvo apiguard, 25 odstotkov mravljinčno kislino, 16,5 odstotka oksalno kislino ter 3,8 odstotka čebelarjev check mite. Druga sredstva je uporabil manjši odstotek čebelarjev. Na podlagi analize smo ugotovili, da je čebelarjem propadlo najmanj 14,5 odstotka čebeljih družin, in to ne glede na uporabljeno sredstvo. Podrobnejši rezultati so podani na grafu (Graf 3).

Graf 3: Odstotek propadlih čebeljih družin v povezavi z uporabljenim sredstvom za zatiranje varoj v letu 2011.

Sklep

Na podlagi predhodne analize ugotavljamo, da je bilo zimsko odmrtje čebeljih družin veliko, saj je propadla skoraj četrtina vseh čebeljih družin. Čebelarji teh izgub ne bodo mogli nadomestiti v tem letu, posledice pa bodo opazne tudi pri količini letos pridelanega medu, zlasti na pašah, ki se pojavljajo v začetku sezone. ■

Dejavnosti KIS v letu 2011 – iz Rejskega programa za kranjsko čebelo 2011-2015

Peter Kozmus*, peter.kozmus@kis.si

Leta 2011 smo začeli drugo obdobje v izvajanju nalog iz potrjenega Rejskega programa za kranjsko čebelo 2011–2015. Cilji programa pa so usmerjeni v ohranitev avtohtone populacije kranjske čebele v Sloveniji ter na doseganje selekcijskih ciljev za izboljšanje gospodarskih lastnosti kranjske čebele.

Ohranjanje avtohtone populacije kranjske čebele

Osrednja naloga, ki se navezuje na ohranitev kranjske sivke v Sloveniji, je osnovna odbira čebeljih družin. Ta od čebelarjev, ki so pristopili k Priznani rejski organizaciji, zahteva, da zamenjujejo matice v družinah, v katerih se pojavijo čebele z rumenimi oz. oranžnimi obročki na zadku. Pri tem so čebelarjem v pomoč terenski svetovalci Javne svetovalne službe v čebelarstvu (JSSČ) pri ČZS.

Za ozaveščanje čebelarjev o tej problematiki in za prepoznavanje križancev v čebeljih družinah smo izvajali ukrep zamenjave čebeljih matic, v okviru katerega smo pri 313 čebelarjih po vsej Sloveniji zamenjali 1157 matic. Ob tem so terenski svetovalci, ki so sodelovali pri ukrepu, čebelarje opozarjali na problematiko mešanja kranjske čebele z drugimi podvrstami in selekcioniranimi linijami ter na nujnost izvajanja osnovne odbire. Ukrep je predviden tudi za to in prihodnje leto, poglavitni cilj ukrepa pa je, da bi čebelarji v svojih družinah pogosteje spremljali morfološke znake svojih čebel (predvsem barvo obročkov na zadku) ter ob tem prepoznavali križance in jih uspešno izločali iz svojih čebelarstev (menjava matic v teh družinah).

* dr., Kmetijski inštitut Slovenije

Doseganje selekcijskih ciljev

Prizadevanja za doseganje selekcijskih ciljev potekajo v sodelovanju z vzrejevalci čebeljih matic. Naši cilji izhajajo iz Rejskega programa in so prikazani v preglednici 1. Z vzrejevalci sodelujemo pri odbiru družin (matičarjev), iz katerih ti v posameznih vzrejnih sezonah vzrejujejo matice. Za ugotavljanje uspešnosti odbire izvajamo *progeni test*, s katerim ugotavljamo srednje vrednosti za gospodarsko pomembne lastnosti kranjske čebele. Med čebelarji je progeni test manj znan, zato kratka predstavitev.

Preglednica 1: Kratkoročni in dolgoročni rejski cilji za kranjsko čebelo

Rejski cilj	Izhodiščno leto 2010	Leto 2015	Dolgoročni rejski cilj
Mirnost čebel*	3,22	3,27	3,27
Rojivost čebel*	2,94	3,15	3,17
Donos medu kg/panj	25,1	27,5	30

* Ocene za lastnost so od 1–4, pri čemer je zelena vrednost dosežena z oceno 4.

Osnove progenega testiranja

V progno testiranje so vključene matice, ki so vzrejene v potrjenih vzrejališčih čebeljih matic. Vzrejevalec v testiranje pošlje po 10 vzrejenih matic iz tistih čebeljih družin, ki so bile v določenem letu potrjene za matičarje. Matice prevzame Kmetijski inštitut Slovenije (KIS) in jih izroči v testiranje pogodbenim čebelarjem. Ob prejetju matic pa ti ne dobijo podatkov o izvoru matic, tako da je zagotovljena nepristranskost ocenjevanja. Ob začetku testiranja pri čebelarjih najprej zberemo podatke o sprejetju matic, prihodnje leto pa čebelarji matice spremljajo po določenem programu ter zbrane podatke ob

koncu sezone posredujejo KIS-u, v katerem podatke zberemo in jih statistično obdelamo. Zbrani podatki se navezujejo na mater testiranih matic in ne na posamezno matičico v testu. Na kakovost posamezne matice imajo poleg matere velik vpliv tudi oče, tehnologija čebelarjenja, pašni okoliš ..., zato ocenjevanje samo ene matice nima velike teže. Z izjemo vpliva očeta se namreč ti dejavniki ne dedujejo. Zanesljivejšie rezultate dobimo le, če ocenimo več potomk določene matice, saj se v tem primeru zunanji vplivi in vplivi očetov v statističnih obdelavah bolj ali manj izravnavajo, tako da dobimo vrednost, ki jo lahko označimo kot genetsko za matičico.

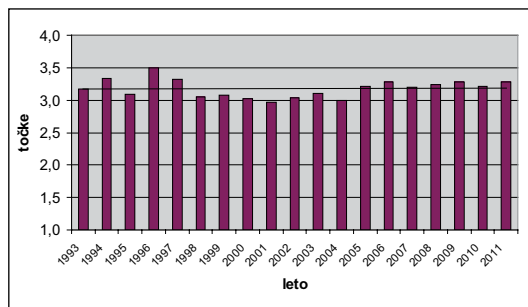
Progeni test ima poleg prednosti tudi nekatere pomanjklivosti in teh se seveda zavedamo (velik vpliv čebelarja, ki testira matice, tehnologija čebelarjenja v AŽ-panjih, dolgotrajno testiranje ...), zato jih skušamo čim bolj zmanjšati, vendar to nikakor ni preprosto.

Rezultati progenega testiranja v letu 2011

Leta 2011 smo prejeli rezultate testiranih matic, ki smo jih v test oddali leta 2010. Tedaj smo na testiranje oddali 502 matice, od katerih je bilo sprejetih 433 (87,6-odstotni sprejem). Osem matic je med pošiljanjem umrlo.

Mirnost

Leta 2011 je bila povprečna ocena za mirnost 3,28 (graf 1). Glede na to mirnost v zadnjih letih ostaja na enaki ravni, to pa je tudi dolgoročni selekcijski cilj. Predvidevamo, da bi intenzivnejša selekcija na mirnost vplivala na poslabšanje drugih, gospodarsko pomembnih lastnosti čebel (zmanjšana odpornost proti varojam, manjši pridelek medu, rojivost ...). Vzrejevalcem svetujemo, da matic, katerih povprečna ocena mirnosti je manj kot tri točke, ne odbirajo za nadaljnjo vzrejo.

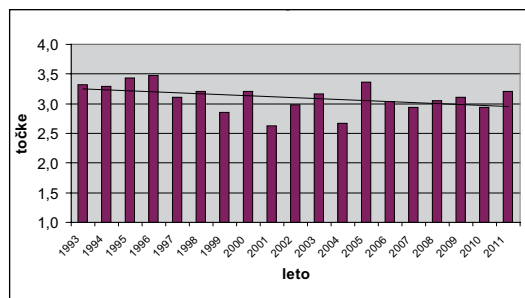

Graf 1: Srednja vrednost testiranih matic za mirnost po letih testiranja in prikaz genetskega trenda

Rojivost

Leta 2011 je bila povprečna ocena rojivosti 3,20, to pa je najvišja ocena v zadnjih šestih letih.

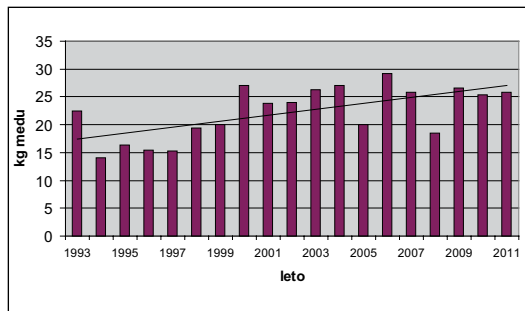
Predvidevamo, da je k zvišanju ocene nekoliko pripomoglo tudi dejstvo, da smo pogodbenim čebelarjem posredovali za malenkost drugače oblikovano lestvico za ocenjevanje rojivosti, kot smo jo uporabljali pred leti. Ocenjevalci so morali namreč po novem razlikovati med dvema vrstama rojivosti: rojivost, ki je posledica bujnega razvoja čebelje družine zaradi zelo dobre (plodne) matice, in rojivost, ki je posledica čezmernega izražanja te lastnosti (družina preide v rojilno razpoločenje prej, preden jo v to prisili velikost panja). Druge vrste rojivosti si ne želimo, zato jo želimo s selekcijo zmanjšati, prva vrsta rojivosti pa je odsev tehnologije čebelarjenja, ki bi jo moral čebelar prilagoditi potrebam razvijajoče se družine. Genetski trend rojivosti se zadnjih 19 let zmanjšuje, in sicer za 0,016 točke na leto (graf 2), kljub temu pa upamo, da se bo ta trend kmalu obrnil navzgor.

Graf 2: Srednja vrednost testiranih matic za rojivost po letih testiranja in prikaz genetskega trenda

Donos medu

Na donos medu imata poleg genetskega vpliva velik vpliv tudi tehnologija čebelarjenja in količina razpoložljive pašne v posameznem letu. Srednje vrednosti za donose medu v posameznih letih zelo nihajo, predvsem zaradi količine pašne. Genetski trend povečevanja letnega donosa medu je pozitiven in je 0,55 kg na leto. Povprečna ocena donosa medu v letu 2011 je bila 25,8 kg (graf 3) oziroma za 0,7 kg več kot leto prej.

Graf 3: Srednja vrednost testiranih matic za donos medu po letih testiranja in prikaz genetskega trenda

Selekcijski indeks

Za vsako testirano matico izračunavamo tudi selekcijski indeks, v katerem so združeni rezultati vseh lastnosti v testu za posamezno matico in ki vzrejevalcu pove, kakšna je kakovost testirane matice. Za našo informacijo selekcijske indekse združimo tudi po vzrejevalcih, s tem pa ugotovimo uspešnost selekcije pri posameznem vzrejevalcu. Ti selekcijski indeksi so bili leta 2011 zelo visoki in se med vzrejevalci niso veliko razlikovali, saj so se segali od 20,158 do 21,667.

Sklep

Leta 2011 smo terenske svetovalce in vsaj 313 čebelarjev, ki so sodelovali pri ukrepu zamenjave čebeljih matic, na podlagi morfoloških znakov naučili

razlikovati križance od kranjske čebele. To delo bomo ob pomoči JSSČ intenzivno nadaljevali tudi v tem letu, saj je ključnega pomena za ohranitev kranjske sivke. Ob analizi rezultatov progenega testiranja smo ugotovili, da smo lani pri vseh treh lastnostih, ki so vključene v selekcijske cilje, naredili določen korak naprej. Na podlagi izračuna selekcijskih indeksov tudi z veseljem ugotavljamo, da slovenski vzrejevalci matic uspešno izvajajo selekcijo in da imajo čebelarji zaradi tega ob menjavi matic pri vzrejevalcih na voljo matice z dobrim genetskim potencialom.

Pri nalogah iz Programa strokovnih nalog na področju čebelarstva, ki smo ga izvajali na KIS-u, so sodelovali še: Marjan Kokalj, dr. Maja Smodiš Škerl, Mitja Nakrst, Vesna Lokar, dr. Aleš Gregorc, dr. Drago Babnik in Peter Podgoršek. ■

Novice iz sveta

Franc Šivic, franc@silvaapis.com

ZDA

Kirsten Traynor je biologinja, stara 30 let, ki jo zanimajo čebele v vseh svojih razsežnostih. Čebelarji jo poznajo kot neutrudno svetovno popotnico, fotografinjo, avtorico številnih poljudnih in znanstvenih prispevkov v strokovnih revijah in kot priljubljeno predavateljico. Diplomirala je na državni univerzi v Arizoni z raziskovalno nalogo o vplivu feromonov na ved nje čebel. Ker je v letih 1992 do 1997 obiskovala mednarodno šolo v Frankfurtu, se je dobro naučila nemško, to pa ji je pozneje pomagalo, da je pridobila štipendijo fundacije Alexandra von Humboldta za 18 mesecev trajajočo prakso na nemškem čebelarskem inštitutu v Celleju, lani pa ji je uspelo pridobiti še Fulbrightovo štipendijo za študij vpliva feromonov čebelje zalege na čebele v Avignonu v Franciji. V Nemčiji je največ pozornosti namenila študiju apiterapije, ta veda pa jo je tako pritegnila, da je napisala knjigo o zdravljenju z medom. Ta je z naslovom *Two Million Blossoms* (Dva milijona cvetov) izšla novembra lani pri založbi Dadant&Sons v Hamiltonu (Il) – njena cena je 19,95 USD brez poštne. V ameriški čebelarski reviji *American Bee Journal* je bila ob njenem izidu objavljena zelo dobra recenzija prof. Petra Molana iz Nove Zelandije, svetovno znane strokovnjaka za apiterapijo, ki je pred leti odkril zdravilne lastnosti medu manuke. Povzemam nekaj njegovih misli.

»Tudi sam sem se že pripravljaj, da napišem knjigo o svojih izkušnjah pri zdravljenju ran z medicinskim medom, toda nikoli nisem prišel dlje od naslovov za posamezna poglavja. Čutil sem,

da bi morali ljudje več vedeti o mojih odkritjih, saj bi jim ta olajšala trpljenje in omogočila kakovostnejše življenje. Toda vedno se mi je zdelo, da svojih raziskav še nisem končal in da moram odkriti še toliko stvari, s katerimi bi prepričal uradno medicino o koristnosti medu za zdravljenje ran. Poleg tega sem se bal, da bi bila moja knjiga morda preveč strokovna in bi je ljudje ne razumeli. Zato sem toliko bolj vesel, da se je našel nekdo, ki me je prosil za pomoč z nasveti pri knjigi, nekdo, ki ima sposobnost pisanja, kakršno si lahko sam samo želim. In ta nekdo je tudi sam dober poznavalec apiterapije.

Foto: internet

Kirsten Traynor se razlikuje od drugih podobnih del, ki promovirajo uporabo medu za zdravljenje in katerih številne trditve ne temeljijo na resnih raziskavah ter na objavah farmacevtskih podjetij. Veliko je napačnih informacij tudi na spletu. Kirsten je bila pri pisanju zelo previdna in je navajala samo stvari, ki so znanstveno dognane v laboratorijih ali pa so plod kliničnih raziskav.«

Tako prof. Peter Molan. Tudi sam se z njim popolnoma strinjam, zato na svojih predavanjih o apiterapiji govorim vedno samo o tistih pozitivnih vplivih čebeljih pridelkov na zdravje ljudi, ki so plod resnega dela uglednih znanstvenikov, tujih in še posebej domačih.

Vir: Molan, P. (2011): *Two Million Blossoms*, *American Bee Journal*, št. 12, december 2011, str. 1121.

Italija

V Slovenskem čebelarju, št. 3, marec 2012, smo na str. 88 objavili novico o zajedavski muhi *Apocephalus borealis*, ki v ZDA ogroža čebele. Ko sem bil pred desetimi leti član neke komisije italijanskega ministrstva za kmetijstvo, ki je nadzorovala delo čebelarskih inštitutov v Italiji, sem dobil v roke poročilo asistenta dr. Antonia Felicolija z univerze v Pisi. Tedaj mladi raziskovalec je v njem opisal zajedavsko muho z latinskim imenom *Senotainia tricuspis*. V nekaterih delih Toskane je bilo z njo napadenih približno 80 % vseh čebeljih družin. Zanimivo

je, da je tudi ta muha na popolnoma enak način parazitirala na čebelah kot opisana muha *Apocephalus borealis*. V obdobju od junija do septembra so bile napadene predvsem pašne čebele. Zaradi tega družine sicer niso propadale, vendar so precej oslabele

Zajedavska muha
Senotainia tricuspis.
Ali bomo kaj podobnega kmalu našli tudi pri nas?

Vir: internet in pisno poročilo univerze v Pisi

Prvo nedeljo v marcu je v Pordenonu potekal že tradicionalni posvet čebelarjev, ki se ga je tokrat udeležilo približno 300 članov lokalnega društva. Ena izmed tem, ki so ji udeleženci najbolj zavzeto prisluhnili, je bilo poročilo o kostonjevi šiškarici, ki grozi, da bo uničila sestoje pravega kostonja, s tem pa tudi čebeljo pašo na tej drevesni vrsti.

Kostonjeva šiškarica je do 3 mm velika osica, doma iz Kitajske, ki julija in avgusta leže jajčeca v brste dreves. Iz jajčec se izvalijo ličinke, ki prezimijo, naslednje leto pa se prehranjujejo v brstih in s svojimi izločki povzročajo nastanek od 0,5 do 4 cm velikih šišk na poganjkih, zlasti pri osnovah moških cvetov in na listih. Zaradi delovanja teh ličink zakrnijo cvetovi in listi, zaradi česar lahko zlasti mlajše drevje propade, seveda pa se občutno zmanjša ali celo popolnoma izpade tudi čebelja paša na kostonju.

Škodljivec se je prvič pojavil leta 2002 v Piemontu v Italiji, komaj tri leta pozneje pa so ga že na štirih krajih odkrili tudi v Sloveniji. Verjetno bo njegova navzočnost pri nas kaj kmalu povzročila občutno manjši pridelek

Kostonjeva šiškarica
Dryocosmus kuriphilus
Yasumatsu.

kostonjevega medu. In kaj storiti, da bi ohranili naše kostonjeve sestoje?

Italijani svetujejo, naj opazujemo, kateri domači naravni sovražniki napadajo oso šiškarico. Šele če jih ne bomo odkrili, naj bi iz Kitajske uvozili njenega naravnega sovražnika z latinskim imenom *Torymus sinensis*. Če bo ta tako korenito opravil z nadležno kostonjevo osico, kot je pred desetimi leti iz ZDA uvoženi najezdnik zdesetkal medečega škržata na Primorskem, se nam ne bo treba bati za usodo domačega kostonja. Upajmo pa, da ne bo ušel izpod nadzora in začel uničevati tudi koristne organizme.

Vir: posvetovanje v Pordenonu, marec 2012

Nemčija

Čebelarji v zvezi z izrezovanjem trotovine pogosto postavljajo vprašanja, kot so:

- Ali se z odstranjevanjem trotovine ne bodo sčasoma pojavile varoje, ki bodo morda svoje potomce raje rojevale v čebelji zalegi?
- Ali bo zaradi manjšega števila trotov ogroženo parjenje matic v naravi?
- Ali odstranjevanje trotovine ne ruši harmonije v čebelji družini?

Na ta vprašanja odgovarja dr. Jens Radke z Deželnega inštituta za čebelarstvo v Hohen Neundorfu.

Z rednim in dovolj zgodnjim odstranjevanjem trotovine, v kateri je od 5,6–11,2-krat več varoj kot v čebelji zalegi, uničimo približno 85 % vseh zajedavcev. Zakaj je v trotovini tolikokrat več samičk? Zato, ker je večina tistih varoj, ki bi rade rojevale, na mladih čebelah dojiljah; te čebele se v zadnjih 60 urah pred pokritjem celic trikrat dlje zadržujejo na trotovski kot na čebelji zalegi, zato obstaja veliko večja verjetnost, da bodo šle na trotovske ličinke. Poleg tega traja pokrivanje trotovske celice kar 48 ur, čebelje pa samo 12–24 ur, to pa varojam olajšuje prehod na trotovske ličinke. Čebelar naj bi poleg izrezovanja trotovine intenzivno odzema tudi pokrito čebeljo zalego za narejence, saj bi na ta način

Trotovina

Foto: internet

Foto: internet

Foto: Franc Švirč

še dodatno zmanjševal število zajedavcev v gospodarskih družinah.

Zaradi teh ukrepov parjenje matic ne bo ogroženo, ker bo trotovine še vedno dovolj na preostalih satih. Poleg tega lahko pri najboljših plemenjakih pustimo, da se izležejo troti iz gradilnika, saj bomo s tem prispevali k izboljšanju čebeljega

rodu v svojem čebelnjaku. In še odgovor na zadnje vprašanje. S poskusi, ki so potekali deset let, so na inštitutu ugotovili, da odsotnost trotoev prav nič ne prizadene harmonije v čebelji družini. ■

Vir: Radtke, J. (2012): *Drohnenbrut als Milbenfalle*, Deutsches Bienen Journal, št. 4, april 2012, str. 7.

IZ PRAKSE ZA PRAKSO

Do čebel prijazen način čebelarjenja

Darko Nemivšek, Tabor 51 d, 3304 Tabor

Čebelarjenje – nedokončana zgodba

Med 25-letnim čebelarjenjem sem s čebelami doživel veliko lepih trenutkov. Imam se za čebelarja, ki čebelarji s srcem. Donosi medu zame niso najpomembnejši, saj se vsak dan posebej veselim čebel in čebelarjenja. Seveda se veselim tudi vsakega kilograma medu. Sam pravim, da je pravi raj opazovati razvoj čebelje družine in svetlikajoči se med v satih. To mi daje motivacijo za čebelarjenje.

Ob uspehih pa sem doživel tudi kakšen neuspeh ali kakšno razočaranje, kajti ko čebelar misli, da o čebelah ve že vse, ga čebele postavijo na realna tla. Po mojem mnenju je to zgodba, ki ne bo nikoli končana. Sam sem čebele vedno bolj spremljal, kot jih usmerjal, predvsem zato, ker je usmerjanje čebel velikokrat povezano z velikimi razočaranji. Po mojem prepričanju je največji uspeh, če se čebelar nauči v čim večji meri prilagajati čebelji družini, kajti le tako bo sposoben učinkovito poseči v njen razvoj in obstoj, kadar bo čebelja družina to potrebovala.

Preživetje čebel in varoje

Ob pogovorih med čebelarji beseda po večini teče bodisi o preživetju čebeljih družin bodisi o donosu medu in drugih čebeljih pridelkov. Sam rad rečem: »Čebele so preživele že milijone let, bodo pa še to leto in tudi številna druga.« Verjetno pa čebele brez človekove pomoči dandanes ne bi preživele. Razlog za njihovo ogroženost so varoje. Pri tem je čebelar bolj ali manj prepuščen svoji iznajdljivosti. Strokovnjaki so sprožili problem varoj, rešiti pa ga ne znajo.

Že res, da ne poznam razmer v čebelarstvu pred pojavom varoj, saj sem s prvima dvema družinama, ki mi ju je podaril tast, spoznal tudi te pršice. Z njimi sem se spopadal že na najrazličnejše načine. Tako sem na primer za mravljinčno kislino vedno menil, da njena uporaba povzroča preveliko trpljenje čebel, saj si

nisem znal odgovoriti na vprašanje, zakaj med njenim izhlapevanjem čebele zapuščajo panj in odstranjujejo odkrito zalego oziroma zakaj umirajo matice.

Ko sem varoje skušal uničiti s timolom, sem doživel tak rop čebeljih družin, da česa podobnega ne želim več izkusiti. Na enem stojišču sem izgubil večino družin, poleg tega pa panji potem še nekaj let smrdijo po timolu. Prav tako tudi menim, da tisti, ki varoje zatira s timolom, pridela samo eno vrsto medu, to je timijanov med. To je bil eden izmed redkih poskusov zatiranja varoj v poletnih mesecih. Po mojem mnenju nobeno kemično sredstvo v obdobju, ko je v družini pokrita zalega, ni dovolj učinkovito, posledica tega pa je veliko število odmrlih čebeljih družin v poznojesenskem in zimskem obdobju. Iz izkušnje vemo, da se zalega še niti ne izleže, a so panji že brez čebel, v vogalih panjev in špranjah pa je veliko mrtvih in premikajočih se varoj. Sicer mi je doslej vsako leto uspelo čebelariti samo z zimskim zatiranjem varoj in narejanjem velikega števila mladih družin. Takšne družine so v moji čebelarski praksi temelj nadaljnega čebelarjenja.

Apitehnični ukrepi zatiranja varoj

Ena izmed zelo uspešnih metod je – seveda ob čebelarjevem pravilnem pristopu – tudi naravno ali umetno rojenje čebeljih družin. V roju namreč ni pokrite zalege, zato je mogoče varoje učinkovito odstraniti iz čebelje družine, na primer tudi z odvzgom prve pokrite zalege.

Izkušnje so me torej naučile, da je eden izmed zelo uspešnih načinov boja proti temu uničujočemu zajedavcu čebel prekinitvev oz. omejitve zaleganja.

Pokrita zalega čebelje družine je v določenem obdobju sezone odlična vaba za varoje. Kadar je pokrita zalega samo na satu, na katerem je priprta matica, tega pa je mogoče brez posega v notranost

panja odstraniti iz družine, je to odlična priložnost za odstranitev vseh varoj iz čebelje družine. Seveda pa je za vsak tak poseg v čebeljo družino treba pridobiti izkušnje in imeti nekaj poguma.

Ob številnih bolj ali manj znanih metodah »nadzora razvoja varoj« je po mojem prepričanju najperspektivnejša omejitev zaleganja matice, saj gre za povsem naravno in tudi zelo učinkovito metodo. Za njeno uporabo pa mora biti izpolnjenih nekaj pogojev. Pri tem je zelo pomembna tudi izkušnost čebelarja, saj mora biti sposoben v vsakem trenutku prepoznati, v kakšni kondiciji je posamezna čebelja družina.

Drugi pogoj je primeren testni vložek, ki bi moral biti po mojem mnenju vgrajen v vsakem panju. Šele ob uporabi testnega vložka čebelar dobi pregled nad napadenostjo čebelje družine z varojami.

Zelo primeren je kovinski testni vložek, ki omogoča vgradnjo brez predelave AŽ-panja. Čebelar ima dostop do testnega vložka brez stika s čebelami, ob njem in pod njim se ne nabira nesnaga, mogoče pa ga je tudi nastaviti oz. prilagoditi različnim meram AŽ-panja. Takšen testni vložek sem predstavil že leta 2011 v Celju.

Uporaba satnika za pripiranje matice

Naslednja potrebna sprememba AŽ-panja je zamenjava klasičnega pitalnika v plodišču, v katerem se čebele pogosto utaplajo, če ni pravilno izdelan, poleg tega pa se v njem nabira veliko nesnage in tudi odmrle čebele, če so v njem še ostanki sladkorne raztopine, s satnikom za pripiranje matice. Ta ima sicer še veliko drugih funkcij, vendar je bil moj poglobilni namen izdelati preprost in učinkovit satnik za pripiranje matice, ki bi omejil ali prekinil zaleganje. Tak satnik sem predstavil letos v Celju. Odziv čebelarjev je bil množičen in zelo pozitiven. Satnik za pripiranje matice omogoča učinkovit nadzor nad razvojem varoj in njihovo zatiranje v katerem koli obdobju leta, ne glede na to, ali je v čebelji družini pokrita zalega, in ne glede na to, ali je v naravi paša.

Obvezno pa je po mojem mnenju izvesti ukrep pripiranja matice 23 do 25 dni pred točenjem lipovega ali kostanjevega medu, ki je sicer v večini Slovenije tudi zadnje točenje.

Ko je čebelja družina, »razen na satu, na katerem je priprta matica«, brez zalege, iz medišča in plodišča poberemo vse sate, čebele ometemo s satja in jih vrnemo v panj. Sat, na katerem je bila priprta matica, sodi v sončni topilnik, saj je v pokriti zalegi veliko varoj. Čebele, ki so v panju brez satja, še isti ali naslednji dan oblikujejo roj. Zdaj je priložnost, da čebele brez satja očistimo varoj. To lahko naredimo pred vrnitvijo satja v panj ali potem, ko smo v panj vrnili tudi sate. Če se odločimo, da

matice ne bomo izpostavljali zdravlilom, na primer oksalni kislini ali amitrazu, jo zadržimo v matičnici zunaj panja ter matičnico označimo s številko panja. Če matico vračamo družinam pozneje kot v dveh urah, jo vrnemo po postopku, ki je primeren pri menjavi matice. Sicer pa v tem letnem času matice zelo previdno vračamo družinam. Vrnemo lahko staro matico ali pa staro zamenjamo z mlado. V večernih urah vrnemo družini iztočene ali delno iztočene sate. Z razporeditvijo mladih in starejših satov lahko določimo, kje v plodišču bo družina prezimila. V poletnem obdobju v panj ni treba vrniti vseh desetih satov, če je panj na primer 10-satar, dovolj je, če družina sedi na šestih ali sedmih satih. Takšna družina potrebuje tudi manj zimske zaloge hrane. Lahko se odločimo tudi, da družini sploh ne bomo vrnili satov. Lahko jo naselimo samo na prazne satnike, na katerih pa mora biti nakazana smer graditve satja. Ob krmljenju za zimsko zalogo bodo čebele zgradile nove sate, na katerih prav tako prezimijo. Če v naravi ni pelodne paše, dodamo sat ali dva s cvetnim prahom iz zamrzovalnika. Družina, ki je očiščena varoj, bo bolje prezimila kot zdravljena družina z desetimi sati zalege, saj te družine v jesensko-zimskih mesecih prepogosto odmirajo.

Zaradi neobvladovanja varoj je po mojem mnenju prihodnost čebelarjenja v pripiranju matice in s tem v omejitvi ali prekinitvi zaleganja. Omejitev zaleganja matice je do čebel in matice prijaznejša metoda kot pripiranje matice na majhen prostor, ki povzroči prekinitve zaleganja matice, saj matice v tem primeru pogosto tudi odmrjejo.

Foto: Vlado Augustin

Priporočljivo je tudi narejati veliko novih mladih čebeljih družin, kajti družine, ki se v prvem letu niso razvile do svojega vrhunca in so očiščene varoj, prezimijo 100-odstotno.

Novi satnik za pripiranje matice, kateri je nameščen na toplo stavbo, za sati, je nujna sprememba AŽ-panja, predvsem zaradi obvladovanja varoj.

Poleg drugih funkcij, ki jih omogoča novi satnik, je bil poglobilni namen razvoja učinkovit in preprost način pripiranja matice, kajti, kot rečeno, je pokrita čebelja zalega velika vaba za razvijajoče se varoje.

Čebelar se mora z določeno tehnologijo čebelarjenja samo prilagoditi, in to tako, da je čebelja družina ob zadnji paši brez pokrite zalege. Po mojih izkušnjah zgodnja poletna zalega nima pomembnega vpliva na jesenski razvoj in prezimitev čebelje družine. Če poudarim še enkrat, deset satov zalege družini ob točenju kostonjevega medu povzročata več škode kot koristi. V takšni zalegi je preveč varoj, teh pa iz čebelje družine ni mogoče učinkovito odstraniti z nobenim sredstvom za zatiranje varoj. Če so ta sredstva kolikor toliko učinkovita, pa čebelji družini povzročajo veliko težav, da niti ne omenjam onesnaženosti medu in drugih čebeljih pridelkov.

Satnik za pripiranje matice je nameščen prečno za sati oziroma na toplo stavbo v AŽ-panju, ki nadomešča klasični pitalnik. Njegovi pglavitni nalogi sta možnost pripiranja matice in omejitev ali prekinitve zaleganja.

Uporabimo ga lahko tudi kot:

- pitalnik za dražilno krmljenje ali krmljenje na zalogo,
- satnik za dodajanje matice in učinkovit nadzor nad sprejemom matice,
- inkubator za zorenje matičnikov in dnevni nadzor nad izleganjem matic brez odpiranja panja,
- opazovalni panj,
- gradilni satnik za trotovino in njeno preprosto odstranjevanje,
- prostor za dodajanje pogače in
- prašilek.

Poleg tega omogoča tudi učinkovit nadzor nad protirojilnimi ukrepi in njihovo morebitno spremembo.

Sestavni deli:

- satnik z utorom za namestitev satnice in določanje položaja preostalih sestavnih delov z izvrtino za prehod matice, z distančniki za namestitev do-

datnega okvirja z dvema razstojiščema in vijaki ter polzapornicami,

- matična rešetka,
- steklo,
- drogovi za montažo ali demontažo matične rešetke,
- letev z utorom za namestitev satnice ali matičnic,
  - AŽ-satniki,
- ročaj,
- čep za zapiranje prehoda matici,
- cev za krmljenje,
- posoda za sladkorno raztopino,
- nastavek za cev,
- sponki.

Sestavni deli testne mreže za nadzor odpada varoj:

- okvir z mrežo in distančniki,
- dno,
- zapora.

AŽ-panj dvojček:

- z dodatnima matičnima reščkama,
- omogoča dvomatični način čebelarjenja, ki učinkovito preprečuje rojenje,
- spomladanski razvoj družin je hitrejši,
- odstranjevanje zimске zaloge hrane je učinkovito in preprosto. ■

Če tudi v vašem čebelarstvu uporabljate v tehnologiji ali oskrbi čebel inovativne rešitve, ki so racionalnejše in učinkovitejše od splošne prakse, Vas vabimo, da svoje delo predstavite v Slovenskem čebelarju. Za uskladitev objave vašega prispevka se obrnite na urednika g. Marka Borka 051/637 204. *Uredništvo*

Wachs HÖDL

Wachsverarbeitung | Imkereiarartikel
Deutsch Haseldorf 75 | A-8493 Klösch, Avstrija
Tel. & faks: +43 (0) 3475 / 2270
info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

Delovni čas
Ponedeljek-petek
8:00-12:00 13:00-18:00
Sobota 8:00-12:00

Jezik za sporazumevanje: nemščina
Naše satnice lahko kupite tudi v podjetju
Logar trade d.o.o. iz Šenčurja
Jana posredovanje, zastopanje, Maribor

Kako nas najdete:

Imejte svoj vosek pod nadzorom! Satnice iz lastnega voska so spet aktualne.

-imate možnost prisostvovati predelavi vaših starih satnic oz. predelavi vašega voska!
Obvezna je predhodna telefonska najava!

-Najmanjša količina obdelave je 20kg surovega voska, oz. 50kg starih satnic.

-Garantiramo razkuževanje s paro.
Zelo ugodno razmerja kvaliteta-kakovost.

-Po željo izdelujemo vsako debelino in dimenzijo satnic.

-Obdelava voska možna skozi celo leto.

-Obdelava voska možna skozi celo leto.

durch die Austria Bio Garantie kontrollierter Betrieb

Mali terenski čebelnjak

Milan Pilko, milan.pilko@gmail.com

V mojem majhnem čebelarstvu vsako leto nekaj panjev prepeljem več kot 3 km od domačega čebelnjaka. Razlogov za to je več: panji so bodisi narejeni bodisi plemenilčki za vzrejo matic, lahko pa čebele preprosto zapeljem na ugodno pašo. Sprva sem panje postavjal na okorele lesene palete, podložene s kamni in izpostavljene mravljam, polžem in vsemu drugemu. Lepega dne sem se naveličal te ropotije ter izdelal preprosto železno konstrukcijo. Ker je v sosednjem kraju prenehalo delovati gradbeno podjetje, sem tam brez težav dobil nekaj kosov cevi in spon za zidarski gradbeni oder. Cevi sem narezal na osem kosov, dolgih 2,2 m (dva kosa), 1,4 m (dva kosa) in 0,5 m (štirje kosi). Doma sem kon-

strukcijo najprej poskusno sestavil in jo pobarval s tesarolom, v odprtine na krajih pa vstavil PVC-čepi za pohištvo. Takšna preprosta konstrukcija zado- stuje za osem AŽ-panjev.

Dopoldne na dan prevoza zapeljem cevi na izbra- no mesto. Konstrukcijo sestavim v nekaj minutah. Če teren visi, prednje noge ustrezno podaljšam. Da se konstrukcija zaradi teže ne bi začela ugrezati, na vseh štirih krajih podložim betonske plošče, velikosti 20 x 20 cm. Namestim leseni pod (na slikah sicer ni viden). Zvečer s kolegom, ki je prav tako čebelar, prepeljeva panje, jih namestiva, pokrijeva s ponjavo in poveževa. Vse drugo je razvidno iz spodnjih fotografij. ■

Sestavni deli

Panji na konstrukciji

**MIZARSTVO
KRŽE**
1936

Prašički (5s, 7s), AŽ-panji (9s, 10s, 11s, 12s), AŽ-Kozinc 11+3, trietažni AŽ (9s, 10s), lipovi satniki, pitalniki Francič, distančni vložki

Z veljavno čebelarsko izkaznico priznamo 4% popust pri nakupu v vrednosti več kot 42 EUR.

Po želji izdelamo tudi druge vrste panjev. Panji so iz masivnega smrekovega lesa, rogljičeni (cinkani). Blago vam lahko pošljemo po hitri pošti.

**MIZARSTVO
KRŽE**
1936

Idrijska 10, 1360 Vrhnika
Telefon/faks: 01/ 755-13-17
GSM: 041 420 200
E-pošta: spelakrze@yahoo.com

Čebelarjeva opravila v maju

Brane Borštnik – Velike Lašče, brane.borstnik@gmail.com

Pred nami je najlepši mesec v razvojnem ciklusu čebelje družine. To je čas burnega razvoja, v katerem so čebele na vrhuncu svoje delovne vneme in številčne moči, čas, v katerem mora čebelar posebno skrb nameniti:

- pravočasnemu povečanju prostora v panju,
- preprečevanju rojenja,
- graditvi novega satja,
- izrezovanju trotovine,
- vzreji matic za domačo rabo,
- oskrbi rojev in izrojencev,
- nabiranju cvetnega prahu,
- točenju prvega medu.

Največjo pozornost namenimo prostoru za zaleganje matice, saj omejevanje prostora v plodišču s cvetnim prahom v družini hitro povzroči rojilno razpoloženje. Takoj, ko opazimo omejitve prostora s cvetnim prahom, z obeh strani gnezda odvezamo sata s cvetnim prahom in ju premaknemo skrajno levo in desno. Izprazen prostor zamenjamo z izgrajenim satom in satnikom z vgrajeno satnico. Tako mladnicam omogočimo graditev satja, matici pa prostor za zaleganje.

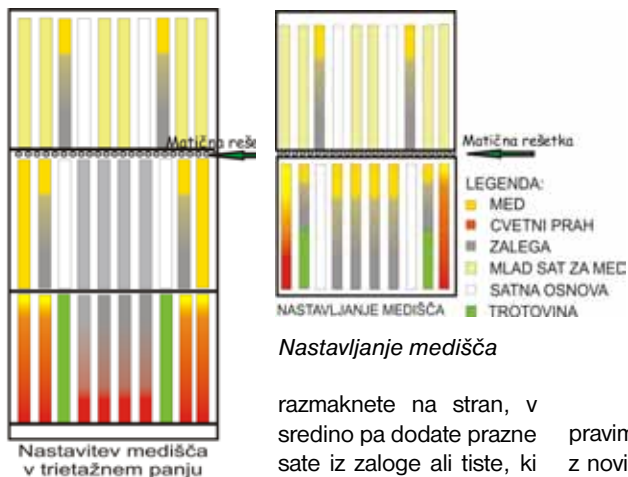
Nemalokrat se zgodi, da so čebele prav ob cvetenju sadnega drevja lačne, zato moramo biti še posebej pozorni na zalogo hrane v panju. Veliko nove zalege potrebuje tudi veliko hrane, zato moramo ob pomanjkanju le te družine takoj krmiti, po mojih izkušnjah najbolje s pogačo v satnih pitalnikih in to v takih količinah kot jo družina potrebuje. Če v panju zmanjka hrane, zaradi česar bo matica lačna, moramo tako matico čim prej zamenjati, saj je že iz Janševega obdobja znano, da lačna družina tudi v obdobju medenja ne bo nabirala medu.

Največji problem čebelarjev je **preprečevanje rojenja**. Poglavitni problem klasičnega načina čebelarjenja v AŽ-panjih je prezimovanje čebel v plodišču, saj v njem spomladi nenadoma zmanjka prostora za zaleganje. Letošnja zgodnja pomlad je poskrbela za obilico cvetnega prahu, zato so čebele z njim napolnile plodiščno satje. To je bilo za razvoj družine seveda čudovito, hkrati pa je bila to tudi past za omejevanje zaleganja matice.

Moj način preprečevanja rojenja in nehotenemu točenju satov z ostanki zimske zaloge hrane iz predelane sladkorne raztopine ali sirupa v AŽ

panjih. Pred desetletjem sem iz AŽ-panjev odstranil vse matične rešetke ter dvignil spodnje nosilce satja na tako višino, da je mogoče sat vstaviti tik pod mediščne nosilce. Tako ima družina prostor za svoj naravni razvoj v obliki pokončne elipse. Čebele shranjujejo cvetni prah v spodnjem plodiščnem prostoru, mediščino odlagajo v zgornjem mediščnem delu, matica pa ima dovolj prostora za spomladansko zaleganje. Mlade čebele imajo dovolj dela in skrbi z nego in hranjenjem matice, ki intenzivno zalega, s pokrivanjem zalege, z izdelovanjem novih satnic in s predelavo mediščine, tako da jim zmanjka časa za rojenje. Moje delo je vstavljanje novih satnic, opazovanje razvoja in pravočasna omejitev zaleganja, da se ne pojavi prenaseljenost panja, ki je prvi pogoj za rojenje. Ker čebel ne prevažam, ob prvem spomladanskem pregledu iz panjev odstranim vsa okenca, s tem pa se izognem njihovemu poznejšemu zamudnemu odpiranju in zipiranju. Ko se družina toliko razvije, da zasede vse ulice in zvečer že posedla pod sati, po navadi začne zadaj v panju tudi prosto graditi satje. To je zame znak, da vzamem zaklado, jo napolnim z zalego in vanjo preselim matico. V zgornji prostor dodam prazne mediščne sate, ki so namenjeni izključno za točenje medu. Zaklado, na kateri je matična rešetka vgrajena tako, da so na njej nameščena razstojišča, vstavim v panj zadaj. S tem preprečim vsakotedenski stres zaradi premeščanja zaleženih satov iz plodišča v medišče. Preprečeno je tudi rojenje, saj matica ne more iz panja. S takim načinom čebelarjenja pa rešim še zelo žgoč problem: **izognem se nehotenemu točenju satov z ostanki zimske zaloge hrane iz predelane sladkorne raztopine ali sirupa**. Spodnji del panja je namenjen za prehrano čebel, zgornji del za med, zaklada pa za zalego. Nikoli ne točim satov iz spodnjega dela, čeprav so ti polni medu. Spodnji del je klet, je shramba za čebele in ne za čebelarja.

Tudi če ne uporabljate zaklade, predlagam, da se čim prej odločite za odstranitev matične rešetke in dvig spodnjih nosilcev satja, saj boste matici s tem omogočili dovolj prostora za zalego. Ob medenju bodo čebele nosile med v zgornje stranske sate. Ko bodo napolnile in pokrile dva do tri sate na vsaki strani, bo napočil čas, da jih iztočite. Zgornje sredinske sate, ki imajo po navadi kar lep venec medu,

V trietažnem AŽ- in nakladnem panju nastavite medišča.

iz desetih običajnih satov v panju z matično rešetko. Lahko pa zadnji neizrabljen del panja uporabite tudi za štiri do šest satov, v katere bodo čebele pridno shranjevale med.

Če ukrepi za preprečevanje rojenja niso bili uspešni in se čebele, kot pravimo, že usedejo na roj ter začnejo graditi in negovati matičnike, lahko tak panj uporabimo za izdelavo narejencev.

Kako to naredimo? Iz panja odvezamo vso zalego in matico. Iz odvzete zalege naredimo ustrezno število 5- ali 7-satnih rezervnih družin. V vsako na novo oblikovano družino dodamo po dva sata zalege, dober zrel matičnik ali matico, preostali del pa napolnimo s satnicami. Taki družini moramo obvezno dodati hrano najbolje medeni sat. Če tega nimamo si pomagamo s sladkorno tekočino ali pogačo v satnih pitalnikih. V panj, v katerem se je družina pripravljala na rojenje, naselimo rezervno družino, dodamo satnice in prav tako poskrbimo za hrano. Če narejencev nismo odnesli drugam, se bodo pašne čebele vrnile v stari panj, tako da bomo ob medenju lahko tudi dobro točili. Bojazen, da nam bo roj ušel, je tako odveč. Ostali so nam gospodarski panj in nove rezervne družine, ki se bodo do jeseni dovolj razvile za dobro prezimovanje. Nikakor pa pri narejencih ne smemo pozabiti na zatiranje varoj, seveda potem, ko se bo izvalila vsa zalega. Z nekaj truda tako dobimo družine z minimalnim številom varoj, to pa je eden izmed poglavitnih pogojev za dobro prezimitev rezervne družine.

Pri dodajanju rojevih matičnikov pa vas opozarjam, da jih izberite samo iz res dobrih, mirnih in medonosnih družin, v katerih ni čebel z rumeno obarvanimi obročki. Rojevi matičniki so kljub pomislekom nekaterih čebelarjev še vedno najbolj kako-

vostni, saj so nastali po naravni poti, po poti, ki je čebele ohranila vse do danes. S tem boste v svojem čebelarstvu največ prispevali h kakovosti kranjske sivke.

Včasih pa se nam kljub naši prizadevnosti zgodi, da čebele izroji. Naj to ne bo naš poraz, temveč uživajmo v lepem naravnem pojavu, ki je tudi pozitivno sporočilo našim sosedom o naravnem načinu čebelarjenja. Roj ogrebemo v tako veliko posodo, da bo poleg čebel v njej še najmanj dve tretjini praznega prostora. Posodo pokrijemo z mrežo ali prepustno tkanino in jo za dva do tri dni postavimo v hladen prostor. Medtem pripravimo prazen, očiščen ali še boljše razkužen panj z novimi satnicami in vanj v večernih urah vsujemo roj. Pri nakladnih panjih je to preprosto, saj roj stresemo na vrh naklade. Pri AŽ-sistemu pa roj stresemo na posebej za ta namen pripravljeno podlogo, ki bo nameščena pod satnike, tako da bodo čebele po podlogi prešle na satnike z vgrajenimi satnicami. Če v naravi ni paše je rojem treba dodati hrano, najbolje pogačo s satnih pitalnikih. V nekaj dneh bodo čebele delavke zgradile toliko novega satja, da bo imela matica dovolj prostora za zaleganje, čebele nabitke pa za odlaganje cvetnega prahu in medicine. Veliko čebelarjev roju še vedno doda nekaj že zgrajenega satja z medom, to pa je napačno, saj zgrajeno satje izniči gradilni nagon. Ne smemo pozabiti na zatiranje varoj, saj je čas za to najprimernejši prav zdaj, ko se varoje ne morejo skriti v zalego. Naravno sredstvo za uničevanje tega zahrbtnega zajedavca je oksalna kislina. Roj poškopimo s 3% oksalno kislino, ki je na razpolago v trgovinah s čebelarско opremo. Poskrbeti pa moramo tudi za izrojenca, in sicer tako z odbiro ustreznega matičnika kot tudi s pogačo ob morebitnem pomanjkanju hrane. Čez tri tedne v izrojenju preverimo kakovost zaleganja nove matice.

Panj z zakladdo

Kako spraviti čebele iz plodišča v medišče?

Veliko čebelarjev se pritožuje da čebele nočejo iz plodišča v medišče ali iz ene naklade v drugo, še posebej če je med njima matična rešetka. Zadeva je preprosta. Vzamemo po dva sata odkrite zalege in ju premostimo v prostor, ki ga čebele nočejo naseliti. Gnezdo strnimo skupaj ob gnezdo pa vstavimo dva satnika z vgrajenima satnicama. Čebele bodo hitro naselile zgornji prostor in ob morebitnem medenju na naše veliko zadovoljstvo začele satje polniti z medom. Da bi ga le napolnile čim več! ■

Apitehnični ukrepi so pomemben dejavnik pri obvladovanju varoze

Suzana Skerbiš*, Suzana.Skerbis@vf.uni-lj.si

Program zatiranja varoj za leto 2012, ki ga financira Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, tokrat že drugo leto temelji na uporabi sonaravnih zdravil. Znano je, da je učinkovitost teh zdravil manjša in da na njihovo delovanje poleg moči čebeljih družin, biotehnioloških posegov čebelarja, vremenskih in mikroklimatskih razmer vpliva tudi pravočasna oskrba s kakovostno in zadostno zalogo hrane.

Čebelarji, ki v vseh čebeljih družinah ne preverjajo napadenosti z varojami in ne ukrepajo takoj, ko se izkaže, da se je število varoj v družini občutno povečalo, ne morejo pričakovati uspešnega poletnega zatiranja varoj. Da bi bili pri obvladovanju varoze uspešni, je treba poleg obveznih zatiranj varoj z zdravili vse leto izvajati tudi apitehnične ukrepe, to pa od čebelarjev zahteva več dodatnega znanja.

Ta mesec bomo na različne načine narejali mlade družine. Če imate pri tem težave, lahko na pomoč pokličete terenske svetovalce pri ČZS, JSŠČ. Priporočljivo je, da v vsakem čebelarstvu naredimo vsaj še polovico toliko rezervnih družin, kolikor imamo gospodarskih pridobitnih družin.

Redno izrezujemo pokrito trotovsko zalego in preverjamo njeno napadenost z varojami; dopustna meja napadenosti trotovske zalege z varojami v tem obdobju je do 2 % (1 varoja/50 celic).

Preverjamo tudi napadenost čebelje zalege; dopustna meja napadenosti čebelje zalege z varojami v tem obdobju je do 1 % (1 varoja/100 celic).

Foto: Branko Obranovič

Pregled pokrite trotovske in čebelje zalege v stadiju bube (starost zalege okrog 18 dni) lahko opravimo v kateremkoli letnem času, ko je zalega v panju. Na stojšču si izberemo najmanj 10% družin. V posamezni družini odpremo do 100 celic. Trote ali čebele stresemo na bel papir. Na podlagi prešteti trotskih ali čebeljih bub in odraslih samic varoj izračunamo napadenost čebelje zalege z varojami.

Vsaj enkrat na mesec temeljito pregledamo zalego ter vsak sum hude gnilobe čebelje zalege ali druge bolezni prijavimo pristojni veterinarski službi.

Sum zastrupitve čebel prijavimo na številko 112.

Pri premikih čebeljih družin na pašo, premikanju narejencev na rezervna stojšča ali pri prodaji čebeljih družin si pravočasno priskrbimo potrdilo o Prometu s čebelami, ki ga bo izdal pristojni veterinar. Za izdajo tega potrdila mora čebelar podpisati izjavo, da čebele družine ne kažejo znakov, značilnih za hudo gnilobo čebelje zalege, ter predložiti SI-število čebelnjaka ali stojšča, na katerega želi prepeljati čebelje družine. ■

* dr. vet. med., VF NVI, enota Nova Gorica

Sušilnice SUŠA

Za sušenje cvetnega prahu in topljenje kristaliziranega medu. Sušiti je mogoče tudi sadje, zelenjavo, zelišča, gobe itd.

Blaž Okorn, s. p.
Sp. Sorica 1a
4228 Železniki
tel.: 04/519 80 30 ali
031/542 517
e-pošta:
blaz.okorn@siol.net

Simpozij o apiterapiji v spomin na dr. Filipa Terča

ČZD Maribor – Sekcija za apiterapijo dr. Filipa Terča je ob svetovnem dnevu apiterapije v sodelovanju s ČZS, JSSČ in drugimi soorganizatorji od 29. do 31. marca 2012 pripravila tridnevni simpozij o apiterapiji. Udeležili so se ga zdravniki ter drugi domači in tuji strokovnjaki, ki se ukvarjajo z apiterapijo, tj. z medicinsko vedo, ki za preprečevanje in zdravljenje bolezni ali za okrevanje po bolezni uporablja čebelje pridelke in čebele.

Predavanja in okrogle mize so potekale na Fakulteti za kmetijstvo in biosistemske vede v Hočah. Predavanja so potekala po vrstah čebeljih pridelkov. Tako so v četrtek potekala predavanja o medu in cvetnem prahu, v petek o čebeljem vosku in čebeljem strupu, v soboto pa o propolisu in matičnem mlečku. Uporaba teh čebeljih pridelkov je bila obravnavana z vidika ustnih in zobnih bolezni, diabetesa, zdravljenja ran, onkologije, hepatitisa, srčnih in žilnih bolezni, imunologije, prehrane bolnikov in z vidika kozmetike.

Foto: Vlado Pušnik

Ker je bil simpozij posvečen spomenu na pionirja apiterapije, čebelarja in zaslužnega meščana Maribora dr. Filipa Terča, je prof. dr. Elko Borko, dr. med., že ob novinarski konferenci v sredo, 28. marca 2012, v prostorih Univerzitetne knjižnice Maribor odprl spominsko razstavo o njegovem delu. V petek, 30. marca 2012, je bila ob grobu dr. Filipa Terča na pobeškem pokopališču tudi spominska slovesnost.

Na simpoziju so predavali: prof. dr. Elko Borko, dr. med., Franc Grošelj, dr. med., Marta Kocjan

Anžič, dr. dent. med., Damjan Justinek, dr. med., spec. int. med., Aleksandar Bilić, dr. med., prof. Silvo Lipovšek, dr. med., doc. dr. Marjana Glaser, dr. med., spec. int. med. in **doc. dr. Hotimir Lešničar, dr. med.** Na okroglih mizah in v avli, kjer je bila postavljena razstava, so svoj program čebeljih pridelkov za apiterapijo predstavili tudi predstavniki Medexa, Tosame in pridelovalec čebeljega strupa Curiš iz Hrvaške. Med več sklepi simpozija je bil sprejet tudi sklep, da bi srečanja poslej tradicionalno potekala v Mariboru pod imenom Apiterapija – Terčevi dnevi.

V dneh simpozija je potekal tudi tečaj masaže z medom. Udeležilo se ga je več kot 50 zainteresiranih, ki bodo zdaj popularizirali tovrstno masažo. Usposabljanja je izvedel Miljen Bobič, ki je dejaven član nemškega zveznega združenja za apiterapijo (Deutscher Apitherapiebund). G. Bobič je tudi predavatelj za apiterapijo in masažo z medom ter ustanovitelj Centra za apiterapevtsko svetovanje v Bonnu. Po uspešnem usposabljanju so tečajniki prejeli certifikate Centra za apiterapijo Bonn. Tako profesionalni maserji kot čebelarji apiterapevti so bili zelo zadovoljni s pridobljenim znanjem in novostmi na tem področju. Prepričan sem, da bomo do konca leta organizirali še eno usposabljanje, saj je zanimanje za tovrstno masažo zelo veliko. *Vlado Pušnik*

Foto: Vlado Pušnik

Apiterapija v slovenskem čebelnjaku

Vse zainteresirane vabimo na posvet o »Apiterapiji v slovenskem čebelnjaku«. Zbrali se bomo v petek, 11. maja 2012, ob 8.30, v Razvojni agenciji Slovenske gorice, d. o. o., Trg osvoboditve 9, 2230 Lenart v Slovenskih goricah. Program:

8.30: Sprejem.

9.00: Strokovni posvet, uvodničarji: Franc Grošelj, dr. med., Franc Šivic, inž., Norbert Jedlovčnik, Karl Vogrinčič.

10.00: Vprašanja, mnenja, predlogi udeležencev, sklepi.

12.00: Ogled čebelarstva Zarnec s Kirarjevimi panji, Jurovska cesta 28, Lenart

15.00: Ogled Vogrinčičevega apiterapevtskega čebelnjaka z AŽ-panji, Močna 51, 2231 Pernica

Prijave zbira Karl Vogrinčič, po telefonu: 041/643 600 ali po e-pošti: karl@apicebelarstvo.si.

Zmagovalni verzi literarnega natečaja

V okviru Tradicionalnega slovenskega zajtrka smo za učence tretjega triletja osnovnih šol razpisali tudi literarni natečaj za najboljši verz oz. pregovor. V nadaljevanjih bomo objavili izbrane verze izmed 20 najboljših. Zmagovalni verz Natalije Gril, Vinka Laha,

Valentina Pišorna, Maje Simončič, OŠ Minke Namestnik – Sonje, 9. razred, prilagojen program z nižjim izobrazbenim standardom:

*Ljudje delajo za hrano pridno kot čebelice,
o naravi pa razmišljajo kot troti.*

ApiSlovenija - 35. dnevi čebelarstva v Sloveniji

ČZS in Celjski sejem vsako leto marca pripravita največje letno srečanje domačih čebelarjev, tem pa se v vse večjem številu pridružujejo tudi čebelarji iz tujine. Da je čebelarski sejem ApiSlovenija v zadnjih letih najpomembnejši čebelarski dogodek na koledarju slovenskih čebelarjev, dokazujejo številke o obisku čebelarjev, številu razstavljalcev in površina razstavnega prostora, ki se iz leta v leto povečujejo.

Letošnji 35. državni čebelarski posvet z mednarodno prodajno razstavo oz. ApiSlovenija, kakor ga po novem imenujemo čebelarji, lahko označimo za uspešen, celo rekorden, saj je bilo prodanih precej več kot 4000 vstopnic. K takšnemu obisku ApiSlovenije sta vsekakor prispevala dva dogodka, ki sta potekala v okviru te prireditve: 1. mednarodni simpozij o kranjski čebeli in 2. mednarodna konferenca čebelarskih organizacij. Osrednji temi sobotnega dne 35. državnega čebelarskega posveta sta bili zdravstveno varstvo čebel in pridelava varnih čebeljih pridelkov, v nedeljo pa je bila strokovna razprava namenjena dobri čebelarski praksi.

V soboto smo imeli čast poslušati enega izmed najznamenitejših čebelarskih strokovnjakov, člana strokovne skupine, ki je pripravila Strategijo alternativnega zatiranja *Varroa destructor* v Srednji Evropi, in enega od ustanoviteljev globalne mreže COLOSS, ki preučuje izginjanje čebel, dr. Antonia Nanettija. V svojem zanimivem predavanju je predstavil način zatiranja varoj s kombinacijo apitehničnih ukrepov (izolacija matice) in z uporabo oksalne kisline. Predstavil je tudi nov pripravek na podlagi oksalne kisline s trgovskim imenom Api-Bioxal®. Ker je bil čas za nje-

Foto: Vlado Augustin

dr. Antonio Nanetti (levo)

gove strokovne odgovore omejen, smo dr. Nanettiju na željo čebelarjev postavili še nekaj vprašanj.

Kaj menite o izjavi, da se število varoj podvoji že v treh in ne v štirih tednih?

Bolj ali manj vsi strokovnjaki razlagajo, da se število varoj podvoji vsak mesec. Takšno približno ocenjevanje je problematično z biološkega vidika, pomaga pa pri preprostih izračunih dinamike razvoja varoj. Glede na raziskave, ki smo jih izvedli, in glede na to, da smo z uporabo sintetičnih akaricidov varoje že toliko selekcionirali, da takoj nadaljujejo svoj razvoj, se strinjam s trditvijo, da se število varoj podvoji v treh tednih.

Ali lahko natančneje predstavite uporabo Api-Bioxala?

V večini držav je za zatiranje varoj dovoljena uporaba oksalne kisline v obliki ustrezno registriranih

Leto	Št. razstavljalcev	Države	Št. obiskovalcev	Neto površina m ²
2007	47	Slovenija, Hrvaška, Madžarska, Avstrija	3.024	717
2008	42	Slovenija, Hrvaška, Madžarska, Avstrija, Francija, Slovaška	2.891	727
2009	44	Slovenija, Hrvaška, Avstrija, Francija, Nemčija	3.085	717
2010	45	Slovenija, Hrvaška, Avstrija, Francija, Srbija	3.405 + krožkarji	812
2011	51	Slovenija, Hrvaška, Poljska, Avstrija, Srbija	3.821 + krožkarji	819
2012	56	Slovenija, Hrvaška, Avstrija, Srbija, Poljska, Madžarska, Francija	4.167 + krožkarji	950

sredstev. Do leta 2011 čebelarji takega proizvoda v Italiji niso mogli kupiti, zato je bila v čebelarji praksi zelo razširjena uporaba »neuradnih«, doma izdelanih pripravkov. To je čebelarjem povzročalo velike težave, saj so dobivali napačne informacije o doziranju in načinu uporabe teh pripravkov. Pogosto je bila njihova učinkovitost tudi manjša od predvidene oz. zaželene.

Zmedo na tem področju je leta 2011 končalo italijansko ministrstvo za zdravje z registracijo pripravka na podlagi oksalne kisline, imenovanega Api-Bio-xal®. Uporaba tega pripravka je povsem preprosta. Vsebinsko zavojčka je treba raztopiti v vnaprej pripravljem sladkornem sirupu (v razmerju 1 : 1), ko so čebele brez zalege, pa jih pokapamo s pripravljeno raztopino (5 ml na zasedeno ulico).

Kako ocenjujete uspešnost lovljenja varoj na trotoviski zalegi (feromoni ...)?

Izrezovanje trotovine je eden izmed apitehničnih ukrepov, za katerega so že pred leti dokazali, da učinkovito zmanjšuje populacijo varoj. Očitno obstajajo snovi, ki jih oddaja trotoviska zalega in ki privabljajo varoje. Po francoskih raziskavah naj bi bili to preprosti estri palmitinske kisline. Morda bomo nekega dne pri selekcijskem delu odkrili snovi, ki bodo varoje zvale v nastavljeno past, podobno kot to delajo gozdarji pri zatiranju lubadarjev. Vprašanje je tudi, ali se razmnoževanje varoj občutno zmanjša, če je omejeno zgolj na trotovisko zalego. Raziskave o teh vprašanjih so še na začetku, ko bodo končane, pa bomo morda lahko opustili uporabo kemičnih sredstev za zatiranje varoj.

Čebelarji so z izjemnim zanimanjem poslušali tudi mlado hrvaško strokovnjakinjo dr. Ivano Tlak Gajger, ki je predstavila vpliv virusnih okužb in *Noseme ceranae* na razvoj čebelje družine. Na koncu svojega predavanja je poudarila, da se je zaradi težavnega ugotavljanja in zdravljenja noseme, pa tudi zaradi predpisov, ki veljajo v EU in po katerih je pri zdravljenju čebeljih bolezni prepovedana uporaba antibiotikov, pojavila proizvodnja in uporaba naravnih fitofarmaceutskih pripravkov. Eden izmed teh je tudi Nozevit®. Gre za pripravek vodne raztopine rastlinskih polifenolov, ki ga je na območju EU dovoljeno uporabljati kot dodatek k čebelji prehrani oz. kot pomoč pri zatiranju noseme. Številna preverjanja in raziskave uspešnosti tega sredstva so pokazale, da vpliva zlasti na delovanje proteolitičnih encimov v srednjem črevesu testiranih čebel.

V nedeljo, zadnji dan Apislovenije, je bila strokovna razprava namenjena dobrim čebelarskim praksam. Dokaz za to, da čebelarji potrebujejo takšne predstavitve, je tudi obisk tovrstnih predavanj, saj se ta iz leta v leto povečuje zlasti ob nedeljah. Letos smo imeli priložnost poslušati »stare

Foto: Vlado Auguštin

dr. Ivana Tlak Gajger

čebelarje mačke«, ki so predstavili svoje praktične izkušnje v čebelarstvu. Tako je vodja Opazovalno-napovedovalne službe g. Jure Justinek predstavil vizijo te službe v bližnji prihodnosti, predsednik ČZS g. Boštjan Noč je govoril o pomembnosti izvajanja osnovne odbire v čebelnjaku, čebelarski mojster g. Milan Starovasnik je govoril o preprečevanju rojenja in vzreji rezervnih družin, čebelar praktik in inovator Franc Gosar pa je nazorno prikazal, kako pridelati čim manj obremenjen vosek. Od veterinarja in čebelarja g. Boruta Preinfalka, dr. vet. med., smo izvedeli, kako prepoznati hudo gnilobo čebelje zalege.

Prav posebej smo bili veseli udeležbe mladih čebelarjev in čebelark, ki obiskujejo čebelarje krožke. ČZS in Celjski sejem sta jim podarila brezplačne vstopnice.

*Vlado Auguštin,
svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja*

Foto: Vlado Auguštin

Vrvež na sejmju – veliko zanimanja so zbudili predvsem razstavljalci čebelarskih inovacij.

2. mednarodna konferenca čebelarških organizacij

V soboto, 17. marca 2012, je na Celjskem sejmu v Celju pod pokroviteljstvom Čebelarške zveze Slovenije, Javne svetovalne službe v čebelarstvu potekala 2. mednarodna konferenca čebelarških organizacij. Udeležilo se je je 13 predstavnikov čebelarških zvez in strokovnih institucij iz tujine in petih strokovnih institucij iz Slovenije. Osrednji temi konference sta bili problematika zdravstvenega varstva čebeljih družin in skrb za varne čebelje pridelke. S tema aktualnima temama smo želeli predvsem ugotoviti stične točke med posameznimi državami ter se seznaniti z dobrimi praksami ohranjanja čebel. Ob tej priložnosti smo v slovenskem in angleškem jeziku izdali zbornik *ApiSlovenija*, v katerem smo predstavili sodelujoče čebelarške zveze in institucije.

Konferenco je obiskal tudi tajnik svetovnega združenja čebelarških organizacij Apimondia g. Riccardo Jannoni - Sebastianini. Po vseh uvodnih predstavitvah čebelarstva v Sloveniji so udeleženci predstavili razmere v čebelarstvu v tujini, ob koncu pa je moderater konference dr. Peter Kozmus sodelujoče pozval še k razpravi (povzetek predstavitev razmer v čebelarstvu v tujini bomo objavili v prihodnji številki SČ).

Udeleženci so ob koncu konference podpisali pismo podpore, ki je bilo po elektronski pošti poslano na naslov svetovnega združenja čebelarških organizacij Apimondia. V pismu podpore je zapisano, da »**podpisani predstavniki čebelarških organizacij podpiramo pobudo Čebelarške zveze Slovenije za seznanitev svetovne javnosti z negativnimi vplivi neonicotinoidov na čebele, prav tako pa tudi pobudo za zagotovitev učinkovitega sredstva za zatiranje varoj na podlagi feromonskih vab**«. V prvi pobudi pa smo predlagali, naj svetovna čebelarška organizacija Apimondia svetovno javnost seznaniti z negativnimi učinki neonicotinoidov na čebele. Strokovno utemeljite te pobude naj Apimondia posreduje vsem vodstvom članic svetovne čebelarške organizacije in vsem nacionalnim čebelarškim zvezam, vključenim v Apimondio, z njimi pa naj seznaniti tudi vso svetovno javnost. V drugi pobudi smo svetovni čebelarški organizaciji predlagali, naj se poveže z raziskovalnimi in farmacevtskimi ustanovami in skuša čebelarjem zagotoviti učinkovito sredstvo za zatiranje varoj na podlagi feromonskih vab.

Podpisniki pisma podpore so bili predstavniki Čebelarške zveze Slovenije (Boštjan Noč), Zveze čebelarških organizacij Irske FIBKA (Michael G. Gle-

Foto: Vlado Augustin

eson), Čebelarške zveze Poljske (Tadeuzs Sabat), Zveze čebelarških organizacij APISLAVIA (Tadeuzs Sabat), Čebelarške zveze Turčije (Bahri Yilmaz, Unal Bilgin, Emre Yildirim), Zveze čebelarških združenj BiH – USK, območje Bihaca (Amir Komić, Suad Kurbegović), Čebelarške zveze Slovaške (Ludovit Gal, Robert Chlebo), Čebelarške zveze Republike srbske (Radivoje Maksimović), Univerze v Mariboru – Biotehniške fakultete (Janko Božič), Nacionalnega inštituta za biologijo (Danilo Bevk), Zveze čebelarških organizacij Balkana (Cristian Constantinescu), Čebelarške zveze Hrvaške (Martin Kranjec), Čebelarške zveze Romunije (Adrian Siceanu) in Nacionalne čebelarške podružnične zveze NBPS (Plamen Ivanov).

Pričakovali smo večji obisk na konferenci tako s strani čebelarjev kot tudi predstavnikov institucij, ki delujejo na področju čebelarstva. Dogodek je bil enkratna priložnost, da predstavnikom čebelarških organizacij iz tujine postavimo vprašanja, ki se nam morebiti zastavljajo.

Če na splošno strnem ugotovitve, lahko rečem, da se srečujemo s podobno problematiko zdravstvenega varstva čebel v skoraj vseh državah, ki so sodelovale. Na področju hude gnilobe čebelje zalege države večinoma podpirajo preglede in uničenja čebeljih družin s finančnimi sredstvi, niso pa povsod uvedeni tako drastični karantenski ukrepi. Podpirajo tudi delo na področju preventive. Glede izgub čebeljih družin je v drugih državah podobna situacija kot pri nas, morda izstopa le Slovaška. Srečujejo se s ponaredkami medu, predvsem s tistimi, ki so na policah v večjih trgovinah.

Upamo, da bomo tudi s pomočjo tega srečanja predstavnikov čebelarških organizacij uspeli narediti premik na področju zagotovitve učinkovitega sredstva za zatiranje varoj in da bodo v ta namen opravljene posebne raziskave, ki bi jih podprl tudi parlament v EU.

Lidija Senič, vodja JSSČ

Simpozij o kranjski čebeli v okviru ApiSlovenije

V okviru 35. posveta o čebelarstvu, ki je letos prvič potekal pod imenom ApiSlovenija, je ČZS 16. marca 2012 v Celju pripravila celodnevni simpozij o kranjski čebeli. Na simpoziju so poleg raziskovalcev iz Slovenije sodelovali še raziskovalci iz Španije, Nemčije, Hrvaške, Srbije, Slovaške, Avstrije, Romunije, Turčije, Makedonije in ZDA. V prvem delu simpozija smo stanje kranjske čebele v Sloveniji in dejavnosti v zvezi z njenim ohranjanjem predstavili g. Janez Gregori, dr. Aleš Gregorc, dr. Peter Dovč, dr. Janko Božič in avtor prispevka. S tem smo udeležencem jasno sporočili resno željo Slovenije po ohranitvi kranjske čebele, poudarili pa smo tudi našo željo, da bi kranjsko čebelo ohranili na celotnem območju njene razširjenosti. Zato smo k sodelovanju povabili tudi druge, predvsem sosednje države.

V nadaljevanju so posamezni raziskovalci predstavili stanje, problematiko, prizadevanja za reševanje težav ter rezultate. V dopoldanskem delu simpozija sta bila za nas zanimiva predvsem dva prispevka nemških raziskovalcev. Prvi je govoril o novjšem molekularnem pristopu pri selekciji čebel, odpornih proti boleznim. Ta pristop bo v prihodnjem obdobju lahko pomembno vplival na zmanjšanje bolezni pri čebelah. V drugem prispevku je bilo prikazano, kako se je po vključitvi molekularnih tehnik v klasično progno testiranje selekcijski napredek povečal z 0,11 na 0,59 odstotka na leto. Ta pristop bi morda lahko bil uporaben tudi pri nadgradnji selekcije pri nas. Hrvaški raziskovalci so poudarili, da bi morale države za ohranitev kranjske čebele med seboj bolj sodelovati ter da bi bilo treba med čebelarji okrepiti zavest o pomembnosti ohranitve lokalnih različkov čebel. Raziskovalci iz Srbije so predstavili morfološke značilnosti, na podlagi katerih je mogoče populacijo čebel na območju te države razdeliti na posamezne tipe.

Raziskovalec iz Slovaške je predstavil problematiko vzreje čiste kranjske sivke v tej državi ter ugotovitve morfološke analize populacije čebel, ki je pokazala, da 75 odstotkov populacije čebel na Slovaškem pripada kranjski sivki. Predstavniki

Zbornik ApiSlovenija 2012

V zalogi je ostalo še nekaj izvodov zbornika ApiSlovenija, 35. dnevi čebelarstva v Celju. Če bi posamezna ČD zbornik potrebovala za izobraževanje in informiranje čebelarjev, ga lahko dobijo na sedežu Čebelarске zveze Slovenije, pri ge. Nataši Klemencič Štrukelj.

Lidija Senič, vodja JSSČ

Foto: Vlado Augustin

iz Avstrije je predstavil dejavnosti v okviru vzreje rodovniških matic na območju Koroške. Raziskovalec iz Romunije je sporočil, da je bila njihova populacija čebel leta 2009 priznana kot samostojna podvrsta *A. m. carpathica* in ne *A. m. carnica*. Njihov rejski program se v zadnjem desetletju osredotoča na vzrejo čistokrvnih karpatskih čebel, saj želijo na ta način ohraniti njihov naravni genetski vir.

Odziv raziskovalcev na organizacijo simpozija je presegel vsa pričakovanja, zato je bil urnik predstavitev zelo natrpan, čas za predstavitve pa omejen zgolj na 15 oz. 20 minut. Številni strokovnjaki so ob koncu simpozija pohvalili tako pobudo za organizacijo dogodka kot tudi voljo organizatorjev za ohranitev kranjske čebele v prihodnosti. Čeprav konkretni sklepi glede ohranjanja kranjske čebele niso bili

Čebelarstvo LUCKA

Dušan Žunko, s. p.
Sužid 41, 5222 Kobarid
031 870 709, 05 388 5856
info@lucka-sp.si, www.lucka-sp.si

- **AŽ-, LR- in DB-satniki**, zažičeni, že za 0,80 EUR
- **Šablona** za sočasno zbijanje in žičenje AŽ-, LR- in DB-satnikov (glej: Čebelar, 2/2008 in 2/2009),
- **matice** iz Triglavskega narodnega parka
- **Čebelje družine** na AŽ-, LR- in DB satih
- **panji LUCKA** – predstavitev na celjskem sejmu
- **Lipov med** iz okolice Kobarida

Čebelarjem z veljavno čebelarско izkaznico priznamo 4 % popust pri nakupu v vrednosti več kot 50 EUR!

sprejeti, verjamem, da je udeležba na konferenci spodbudila nove ideje, ki jih bodo v posameznih državah s pridom uporabili bodisi pri selekciji bodisi pri ohranjanju avtohtonih populacij čebel. Osebnost mi največ zamisli dali nemški raziskovalci, zdaj pa jih želim podrobno preučiti in ugotoviti, ali so primerne za vključitev v naše selekcijsko delo.

Ob simpoziju je ČZS izdala tudi zbornik izvlečkov predstavitev s simpozija. Predstavitve so prevedene v slovenski jezik, s tem pa je dogodek dobil primeren odtis, ki v prihodnosti ne more biti prezrt.

*Dr. Peter Kozmus,
programski vodja simpozija o kranjski čebeli.*

Vzrok pomora čebel – klotianidin

Čebelarstva zveza Slovenije, Javna svetovalna služba v čebelarstvu je v četrtek, 29. marca 2012, v prostorih KGZS, Zavoda Murska Sobota organizirala strokovno razpravo z naslovom Vpliv fitofarmaceutskih sredstev na čebele. V razpravi je s svojimi prispevki sodelovalo več strokovnjakov.

Dr. Peter Kozmus iz Kmetijskega inštituta Slovenije je predstavil rezultate projekta *Ugotavljanje in ocena vpliva fitofarmaceutskih sredstev v povezavi s kmetijsko dejavnostjo in čebelarstvo prakso na čebelje družine*. V okviru tega projekta je Kmetijski inštitut leta 2009 začel raziskavo spremljanja kmetijskih dejavnikov, ki bi lahko vplivali na zdravstveno stanje in razvoj čebeljih družin. Na 30 različnih stojiščih po vsej Sloveniji so spremljali razvoj in zdravstveno stanje čebel, vsebnost ostankov FFS v cvetnem prahu in v telesih čebel delavk ter prezimitev čebeljih družin.

V treh letih, kolikor je trajala raziskava, so ostanke FFS v cvetnem prahu ugotovili v 21 vzorcih od 150. Največ ugotovljenih ostankov FFS (69 %) je pripadalo spojinam iz skupine fungicidov za zatiranje bolezni sadnega drevja in vinske trte. V večini primerov je bil cvetni prah s FFS onesnažen zaradi zanašanja škropiva na cvetočo podrast in zaradi zanašanja škropiva iz škropljene površine na sosednje cvetoče gojene rastline. Največ različnih aktivnih snovi v cvetnem prahu in v čebelah so zasledili na sadjarskih in vinogradniških območjih.

Dr. Ernest Vončina iz Zavoda za zdravstveno varstvo Maribor je predstavil projekt, v okviru katerega so želeli s t. i. analizami GC/MS v gutacijski tekočini mlade koruze potrditi morebitno navzočnost pesticidov in njihovih razgradnih produktov. Za ta namen so seme koruze (*Zea mays* L.) hibrida PR38A24 obdelali s sistemskimi in nesistemskimi pesticidi z aktivnimi spojinami metalaksil, fludioksonil, metiokarb in klotianidin. V laboratorijsko izvedenem ravnem poskusu in vzorcih, odvzetih na polju, so preiskali, ali gutacijska tekočina mlade koruze vsebuje aktivne spojine ter njihove rastlinske metabolne in fotolitske produkte. Posneli so njihove masne spektre in skušali določiti njihovo identiteto. Rezultati so bili za čebele porazni, kajti dokazali so,

da čebele ob pojavu gutacijske tekočine na mladih rastlinah koruze pridejo v stik s pestro sestavo pesticidov in njihovih metabolitov, ti pa se še bolj strupeni kot aktivne spojine, s katerimi je obdelano seme koruze.

Dr. Jernej Drofenik iz Fitosanitarne uprave RS je predstavil najnovejša znanstvena spoznanja o vplivu zaščitenega semena koruze na čebele. V zvezi z lanskimi pomori čebel je izrecno poudaril, da je bil vzrok pomora čebel – klotianidin (nobena druga snov, najdena v različnih vzorcih, namreč nima takšnih lastnosti, ki bi lahko povzročile pomor). Vir klotianidina je bilo lahko samo seme koruze. Snov ni bila uporabljena za zaščito oljne ogrščice, saj je ne uporabljajo za foliarno obdelavo. **VZROK POMORA JE BILA TOREJ AKTIVNA SNOV KLOTIANIDIN, VIR TE SNOVI PA ZAŠČITENO SEME KORUZE!!!**

Dr. Drofenik je prav tako predstavil tudi dejavnosti, na podlagi katerih naj bi izboljšali tehnologije obdelave in sejanja semena koruze, kljub temu pa te za zdaj še ne zagotavljajo, da se pomori čebel v prihodnje ne bi mogli dogajati.

Strokovnega posveta so se udeležili še **dr. Stanko Kapun, KGZS, Zavod Murska Sobota**, ki je predstavil sistem svetovanja na področju rabe FFS na območju Pomurja, ter **mag. Lidija Matavž, dr. vet med., iz Nacionalnega veterinarskega inštituta VF in čebelar g. Danilo Bedek**, ki sta predstavila izkušnje s pomori čebel v Pomurju leta 2011.

Ob koncu posveta je bil sprejet sklep, da je bila glede na nevarnost neonicotinoidov za čebele, okolje in tudi ljudi lanska odločitev nekdanjega ministra za kmetijstvo mag. Dejana Židana o prepovedi uporabe semena, obdelanega z neonicotinoidi, več kot upravičena. Sprejet je bil tudi sklep, da je treba na Ministrstvo za kmetijstvo in okolje poslati pobudo za prepoved tudi drugih neonicotinoidov, ki so za zdaj še dovoljeni za foliarno uporabo. Prav tako je bil sprejet sklep, da naj KIS tudi v prihodnje izvaja spremljanje (monitoring) čebel in s tem negativen vpliv FFS ne samo na čebele, ampak tudi na okolje.

*Vlado Auguštin,
svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja*

Predstavitev članov UO ČZS

Ivan Čopar – ČD Mozirje

Rojen sem bil 7. avgusta 1952, živim in čebelarim v Mozirju, 10 let pa sem predsednik ČD Mozirje. Čebelarim že 16 let, član ČD, ČZ SAŠA in ČZS sem 12 let. Sem član in podpredsednik ČZ SAŠA Mozirje in predsednik kadrovske komisije pri tej zvezi. Imam 26 čebeljih družin v AŽ-panjih. Lani sem si priskrbel še pet nakladnih panjev z AŽ-satniki oz. Jurkovičevih panjev, ki jih bom nasejil letos. Kot ekonomista me zanima predvsem ekonomika čebelarjenja. Že doslej sem deloval v komisiji za ekonomiko pri ČZS in tudi v prihodnje me zanima to področje čebelarjenja. Poleg tega me zanimata tudi apiterapija in tehnologija čebelarjenja. Sem član Društva izdelovalcev medenih pijač v Mariboru, zato je po mojem mnenju poleg pridelave vseh čebeljih pridelkov pomembna tudi prava izdelkov iz njih. V zadnjih letih je ČZS za vse čebelarje opravila veliko delo, zato bi s svojim znanjem rad pomagal pri uresničevanju njenih načrtov. Pred leti so mali in srednje veliki čebelarji govorili, da ljubiteljsko čebelarijo le za svoje potrebe in da jih ekonomika ne zanima. Na različnih sestankih in še posebej na občnih zborih sem jih že od vsega začetka prepričeval, da je kljub vsemu pomembna tudi ekonomika čebelarjenja. Dandanes je to postala dejavnost, ki s pravim pristopom lahko pomaga povečati proračun vsakega malega in srednje velikega čebelarstva oz. gospodinjstva. Če se lotimo pridelave vseh čebeljih pridelkov in izdelave medenih izdelkov iz njih, lahko ob povečanju čebeljih družin to postane tudi samostojna dejavnost posameznika.

Ivan Atelšek – ČD Sežana

Rojen sem 3. decembra 1946 v Žepovcih v občini Gornja Radgona. V obdobju od 1952–1954 sem kot kratkohlačnik živel v Kočevju in otroci smo bili tedaj večkrat lačni kot siti. Takrat sem se rad ustavljal pri sosedu čebelarju, ki je še na tradicionalen način čebelaril s kranjiči. Enkrat na leto je pobiral svoj sladki pridelek ter pri tem mečkal satje, ki ga je izrezal iz panjčev. Okoliški otroci smo se takrat kot prijatelji veliko družili z njegovimi otroki, zato nam je vsako leto podaril kepo iztisnjene voska, ki smo ga smeli prežvečiti in nato vrniti

čebelarju. To je bil izjemen in nenadomestljiv letni posladek! Že takrat sem sklenil: »Ko bom velik, bom tudi jaz čebelar.«

In res! Leta 1972 sem začel čebelariti na svojem vrtu na Krasu, kjer živim še dandanes. Zdaj čebelarim s 250–300 družinami, in to v AŽ-, LR-, DB-panjih. Udeležil sem se številnih izobraževanj, bodisi v okviru društva bodisi v okviru ČZS ali Veterinarskega urada. Tako sem pridobil potrebna znanja za poklicno kvalifikacijo čebelar, za preglednika za med na Biotehniški fakulteti, za čebelarskega nadzornika na VURS-u v Novi Gorici, pa tudi znanja za izdelovalca medicine, znanja na področju HACCP itd.

V čebelarstvu me zanimajo številna področja, od uveljavljanja blagovne znamke kot višje kakovosti izdelka, promocije in propagande, tehničnih in tehnoloških rešitev čebelarjenja, upravljanja s pasišči do varstva čebel pred boleznimi, zajedavci in kemičnimi sredstvi.

Matija Absec – ČD Semič

Sem Matija Absec. Prihajam iz Bele krajine. Jeseni letos bom dopolnil štirideset let. Po poklicu sem diplomiran strojnik in sem zaposlen v podjetju Donit Tesnit – PE Trebnje. Sem poročen in imam pet otrok. Kot mlad čebelar oskrbujem do 10 čebeljih družin. Od leta 2009 vodim ČD Semič, od istega leta pa sem tudi član upravnega odbora ČZ Bele krajine. V svojem mandatu se bom zavzemal za napredek slovenskega in belokranjskega čebelarstva.

Janez Tehovnik – ČD Litija in ČD Ig

Živim v Kresnicah. Sem član ČD Ig in tudi ČD Litija in aktivno delujem v obeh upravnih odborih. Čebelarstvo je v naši družini že tradicija, zato ob pomoči družine čebelarim že več kot 50 let, zdaj s 180 do 200 čebeljimi družinami.

Ker se spominjam časov, ko smo čebelarili še brez varoj, naj povem, da so bile tedaj nekajodstotne izgube zazimljenih družin samoumevne in dopustne. Zato si bom prizadeval, da bi se na ravni NVI in Ministrstva za kmetijstvo in okolje uspešno zoperstavili temu zajedavcu z ustreznim sredstvom, ki ne bo puščalo ostankov v medu in vosku in ki bo omogočilo preživetje čebeljih družin.

Zavzemal se bom, da bo mogoča maksimalna izraba pašnih razmer v tej naši majhni, a prelepi Sloveniji. Poudariti pa je treba, da bi morali sprejeti ustrezne predpise o izdajanju zdravstvenih spričeval čebeljih družin pred vsakim prevozom in da bi zaradi grožnje kužnih boleznih ta spričevala morali izdajati območni veterinarji. Na voljo bom tudi svoji bazi, ki mi je dala mandat, da jih sprotno obveščam o problematiki in delu ČZS.

Vsakemu čebelarju bi priporočil, da ima v svojem čebelnjaku čebelarstvo tehnično, saj je pomemb-

no, da je dnevno seznanjen z oskrbo svojih čebel. Stanje prehranjenosti čebel je treba spremljati vse leto, še posebej, če je v naravi manj paše. V tem primeru je treba primanjkljaj v naravi nujno nadomestiti z dodajanjem hrane, kajti le ob pravilni oskrbi in pravočasnem zatiranju varoj bo uspešna tudi prezimitev čebeljih družin. Vsem slovenskim čebelarkam in čebelarjem želim uspešno in medeno čebelarjenje v tem letu, čeprav stari rek govori, da prestopno leto veliko obeta in malo dá. A pustimo se presenetiti. Naj medi!

Statistika članstva v ČZS 2007–2012

	2007	2008	2009	2010	2011*	2012**
Št. članov ČZS	6.145	6.118	6.420	6.813	7.057	7.477
Povečanje/zmanjšanje članstva v primerjavi z letom prej		- 0,44 %	+ 4,94 %	+ 6,12 %	+ 3,58 %	+ 5,95 %
Skupaj povečanje članstva od leta 2007 do 2012						21,68 %

* na dan 14. 9. 2011, ** na dan 2. 3. 2012

Pobuda ČZS poslancem evropskega parlamenta!

ČZS prosi slovenske poslanke in poslance v evropskem parlamentu, naj sprožijo pobudo za razpis posebnih sredstev, namenjenih za raziskave učinkovitih sonaravnih sredstev za zatiranje

varoj v okviru Evropske unije. ČZS si namreč prizadeva, da bi imeli vsi čebelarji na voljo učinkovitejša sonaravna sredstva za zatiranje varoj.

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Imenovani člani delovnih teles UO ČZS

Imena predsednikov, koordinatorjev in članov strokovnega sveta PRO, programsko-izdajateljskega sveta, uredniškega odbora in 14 komisij UO ČZS, imenovanih na 1. redni seji UO ČZS, 5. aprila 2012 (na podlagi sklepa št.7) so objavljena na spletni strani: www.czs.si/cz_organizacija.php.

Anton Tomec, tajnik ČZS

Ažsatniki

izdelava až okvirjev in panjev

041 995 953

Trgovina

ČEBELARNA

PRODAJNO RAZSTAVNI SALON

Kepic Milena s.p.
ČEBELARSKI CENTER BRDO PRI LUKOVICI

Delovni čas:
torek-petek: od 8. do 17. ure
sobota: od 8. do 12. ure
nedelja-praz: zaprte

Za vse skupne izjeme delovnega časa po vsajšnjem dogovoru.

Tel.: 01/729 61 18
Faks.: 01/729 61 31
cebelarna@gmail.com
gsm: 041 294 184

Nudimo vam:

- čebelarstvo oprema in pribor
- sonci in matice čebelje isobilice
- dodatna izobila iz čebeljih proizvodov
- čebelarstvo literaturo

Pobude ČZS Ministrstvu za kmetijstvo in okolje

- Sprejeti je treba dejstvo, da čebela ni samo del kmetijstva, ampak je predvsem tudi zelo pomemben del okolja.
- Sprejeti je treba Nacionalni program ohranjanja čebele in potem ustrezno urediti zakonodajo – čebelarški zakon ali ustrezne podzakonske predpise.
- Zagotoviti je treba redno financiranje programa JSSČ in ONS, ki ga potrdi MKO, saj ČZS ne more več kreditirati javnih služb (ta hip nam dolgujejo več kot 80 tisoč evrov).
- NVI je treba zagotoviti finančna sredstva, da bodo veterinarji lahko gojili svoje čebele in na njih testirali sredstva za zatiranje varoj, nato pa jih na podlagi izkušenj predlagali v uporabo čebelarjem.
- Spremeniti je treba zakonodajo na področju hude gnilobe čebelje zalege, tako da bo ta omogočala hitrejšo sanacijo žarišč in s tem zmanjšala ta hud problem.
- MKO naj zakonsko uredi, da bodo na vseh javnih površinah, ki so v lasti občin in države, sadili samo avtohtone medovite rastline.
- Spodbujati je treba sajenje ajde in facelije na strnišča – program KOP.
- Zakonsko je treba omogočiti neovirano izrabo čebeljih paš (gozdovi).
- Nujna je ustanovitev Čebelarskega inštituta.
- MKO naj naredi vse, da bo SMGO priznana v EU.
- Sredstva za raziskave naj bodo namenjena za projekte, ki bodo pozneje uporabni v praksi, predvsem na področjih prehrane čebel, tehnologije čebelarjenja, zdravstvenega varstva čebel (virusi, nosema ...), spremljanja FFS, pri razpisih CR-POV pa naj svoje mnenje podajo tudi uporabniki.
- V razpisu za interno kontrolo medu je treba upoštevati, da je interna kontrola medu namenjena za samopomoč čebelarjem, predvsem pa je pomembna za panogo samo kot pokazatelj stanja in potreb po usposabljanju ter svetovanju, ne pa za EKSTERNI nadzor države!
- Rešiti je treba problematiko medveda.
- Zakonsko je treba urediti, da bo mogoče kot dopolnilno dejavnost registrirati tudi čebelarški turizem.
- Ob pomorih čebel je treba narediti vse, da bi izsledili krivca in ga tudi ostro kaznovali!
- Dosledno je treba upoštevati veljavno zakonodajo na področju FFS in poostri inšpekcijski nadzor (predvsem aprila in maja), vse kršilce pa kaznovati.
- Čebelnjak je treba zaščititi kot del kulturne dediščine Slovenije (kot kozolec) in s tem zagotoviti možnosti za pridobitev sredstev za obnovo čebelnjakov.
- Objaviti je treba razpise za pomoč pri delovanju društev.
- Vsem čebelarskim društvom je treba priznati, da delujejo v javnem interesu.
- MKO naj da pobudo za poenostavitev zakonodaje na področju delovanja društev, vsaj za društva z manjšim obsegom delovanja.
- MKO naj podpre pobudo ČZS, da bi med redne šolske vsebine uvrstili tudi vsebine o pomembnosti čebel za ohranjanje okolja!

Pozor pri prevešanju!

V Sloveniji po večini čebelarimo z metodo prevešanja satja iz plodišča v medišče. Ob tem moramo biti še posebej pozorni, da v medišča ne premeščamo tudi satov s predelano sladkorno raztopino. Če se nam to vendarle zgodi, pa moramo skrbno paziti, da satov, ki bi lahko vsebovali predelano sladkorno raztopino, ne damo v točilo. Zavedati se moramo, da je lahko na ta način pridobljen

med onesnažen z ostanki akaricidov in s predelano sladkorno raztopino.

V obdobju pred pašo čebele krmimo samo, če je to zares potrebno. Paziti moramo, da čebelam dodamo toliko hrane, da jo porabijo sproti. V panju je navzočnost hrane za čebele med pašo nedopustna!

*Mag. Andreja Kandolf Borovšak,
svetovalka JSSČ za zagotavljanje varne hrane*

Interesenti za kandidiranje na razpisih PRP

Vse čebelarje, ki nameravate letos kandidirati za evropska sredstva iz naslova Programa za razvoj podeželja (ne glede na vrsto ukrepa), obveščamo, da morajo oddati zbirne vloge, in sicer izpolnjen osnovni obrazec. Zbirne vloge lahko oddate prek

Kmetijske svetovalne službe ali samostojno prek interneta, vendar mora biti vloga v tem primeru podpisana z elektronskim podpisom. **Rok za oddajo zbirne vloge je 7. maj 2012!**

Tanja Magdič, svetovalka JSSČ za ekonomiko

Hrušev ožig in omejitve prevozov čebel leta 2012

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Fitosanitarna uprava RS, nas je obvestilo, da bodo za leto 2012 veljale meje okuženih in nevtralnih območij ter žarišč okužbe s hruševim ožigom, kot so navedene v priloži in objavljene na spletni strani Fitosanitarne uprave (http://www.fu.ov.si/si/storitve_in_ukrepi/posebno_nadzorovani_organizmi/hrusev_ozig/).

V obdobju trajanja nevarnosti okužbe s hruševim ožigom je treba pred premikom čebel o načrtovanem premeščanju čebel obvestiti pristojnega fitosanitar-

nega inšpektorja. V dogovoru z njim čebelar izbere primeren karantenski ukrep pred premeščanjem čebeljih panjev, če gre za premeščanje z okuženega območja hruševega ožiga na ogroženo območje sadjarske pridelave. Obdobje omejitev je za Primorsko od 15. marca do 30. junija, za preostalo Slovenijo pa od 25. marca do 30. junija. Celotno obvestilo si lahko preberete na spletni strani: www.czs.si.

Lidija Senič, vodja JSSČ

Čebelarji in preprečevanje škode zaradi zveri

Čebelarstva zveza Slovenije je Ministrstvo za kmetijstvo in okolje (MKO) s posebnim dopisom pozvala k pripravi javnega razpisa za sofinanciranje nakupa električnih mrež in pašnih aparatov, s katerimi bi preprečili škode, ki jo lahko povzročijo velike zveri, in to z dopolnitvijo, ki bi omogočala tudi sofinanciranje nakupa solarnega modula in senzorskega zvočno/svetlobnega alarmiranja. Hkrati smo MKO tudi pozvali, naj javni razpis razširi tako, da bodo upravičenci do sredstev iz javnega razpisa tudi fizične ali pravne osebe, ki čebele pripeljejo

na pašo na območje življenjskega prostora medveda. V odgovoru so pristojni na MKO zapisali, da bo ta razpis, če bodo v skladu z ukrepi varčevanja v javni upravi v letu 2012 proračunska sredstva namenjena tudi za sofinanciranje takšnega nakupa, objavljen v drugi polovici leta. Pri tem bodo skrbno preučili pobude ČZS ter jih pri določanju meril za upravičence do finančnih podpor kolikor mogoče tudi upoštevali. Celotno vsebino dopisa si lahko preberete na spletni strani: www.czs.si.

Lidija Senič, vodja JSSČ

Povprečna cena medu v prodaji na drobno v letu 2011 in obračun stroškov razporejanja čebel

UO ČZS je na svoji 1. redni seji, 5. aprila 2012, sprejel sklep s katerim je v skladu z določili Pravilnika o katastru čebelje paše, čebelarstem pašnem redu, prometu s čebelami in programu napovedi medenja ugotovil in potrdil povprečno ceno medu v prodaji na drobno v letu 2011. Ta cena je namreč podlaga za obračun povračila stroškov, ki nastanejo pri izvajanju pašnega reda ob razporejanju čebel.

Povprečna cena medu v prodaji na drobno v letu 2011 je bila 7,87 EUR/ 1 kg.

Glede oddaljenosti pasišča in v povezavi s tem glede obračuna stroškov, ki nastanejo pri izvajanju pašnega reda ob razporejanju čebel, se upošteva, da je oddaljeno pasišče tisto, ki je najmanj 10 km oddaljeno od bivališča poverjenika pasišča.

Anton Tomec, tajnik ČZS

Posodobljene Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu

11. aprila 2012 smo prejeli sklep Veterinarske uprave RS, da so prenovljene *Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu po načelih sistema HACCP – marec 2012* v skladu z 8. členom Uredbe (ES) o higieni živil, št. 852/2004, zato je njihova določila mogoče izvajati tako v primarni proizvodnji čebeljih pridelkov kot tudi v proizvodnji določenih izdelkov iz teh pridelkov na ravni čebelarstva. Prenovljene Smernice so objavljene na spletni strani

ČZS, tam pa boste našli tudi povzetek sprememb. Tega bomo sicer objavili tudi v eni izmed prihodnjih števil Slovenskega čebelarja, tako da jih boste lahko priložili veljavnim Smernicam in jih dosledno upoštevali. Prosimo, da spremembe čim prej uvedete v svoje čebelarstvo.

Mag. Andreja Kandolf Borovšak, svetovalka JSSČ za zagotavljanje varne hrane

Prezimitiv čebeljih družin in problematika zatiranja varoj v Republiki Sloveniji

UO ČZS je na svoji 1. redni seji, dne 5.4.2012 obravnaval poročila o prezimitvi čebeljih družin in o problematiki zatiranja varoj v Republiki Sloveniji ter sprejel sledeče sklepe:

Sklep šte. 10: UO ČZS se seznanja z vsemi podrobnostmi glede izvajanja programa zatiranja varoj za leto 2011 z ugotovitvijo, da je odločitev glede uvedbe ekološkega sredstva za zatiranje varoj v letu 2011 bila sprejeta na podlagi mnenja direktorice VURS ga. dr. Čadoničeve o možnih ostankih kumafoza v medu in odločitve ministra MKGP g. mag. Židana, s čimer je ČZS soglašala, da se gre v spremembo programa za leto 2011, ki ga je pripravil VF-NVI in za katerim je stroka soglasno stala.

UO ČZS se seznanja, da so izgube čebeljih družin 2011/2012 po anketah in poročilih članov UO ČZS med 25 in 35%, po podatkih VF-NVI pa 11 %.

Člani UO ČZS v večini izražajo nezadovoljstvo nad učinkovitostjo Apiguarda in upamo, da bo program za leto 2012 glede učinkovitosti sredstev uspešnejši.

Sklep šte. 11: UO ČZS pričakuje od MKO odgovor glede odgovornosti za strokovne napake, ki bi ob upoštevanju določil operativnega programa zatiranja varoj povzročile odmrtnje čebeljih družin in s tem čebelarjem materialno škodo.

Sklep šte. 12: UO ČZS se seznanja z operativnim programom zatiranja varoj za leto 2012. Po zagotovitvi MKO, VF-NVI kot predlagatelj operativnega programa zatiranja varoj za leto 2012 v celoti podpira. ČZS se zavezuje, da bo s svojimi službami in s pomočjo članov UO čebelarjem program podrobno predstavila in jih motivirala k izvajanju programa.

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Interesno združenje ponudnikov čebelarskega turizma

ČZS načrtuje ustanovitev interesnega združenja ponudnikov čebelarskega turizma. Združenje naj bi izvajalo različne dejavnosti, ki naj bi pripomogle k doseganju skupnih ciljev, kot so promocija in organizacija različnih promocijskih dejavnosti, ozaveščanje

javnosti, sodelovanje na sejnih itd. Vabimo vas, da se udeležite srečanja ponudnikov, ki bo v četrtek, 10. maja 2012, ob 16. uri, v prostorih Čebelarske zveze Slovenije na Brdu pri Lukovici.

Tanja Magdič, svetovalka JSSČ za ekonomiko

Program 35. državnega srečanja in tekmovanja mladih čebelarjev

Letošnje 35. državno srečanje in tekmovanje mladih čebelarjev bo 5. maja 2012 na OŠ Primoža Trubarja v Laškem in POŠ Debro v Laškem. Rok za prijave na letošnje srečanje in tekmovanje je potekel 2. aprila 2012, neprijavljeni tekmovalci se tekmovanja ne bodo mogli udeležiti. Tekmovanje

bo vsebinsko enako kot v minulih letih, dopolnjeno pa bo z dodatnimi vprašanji, povezanimi s prikazanim čebelarskim predmetom. Mentorji ste že prejeli sporočilo o tem na kateri šoli bodo tekmovali vaši varovanci.

Anton Tomec, tajnik ČZS

8.00-9.00	Zbiranje in prijava tekmovalcev in spremljevalcev v prostorih OŠ Primoža Trubarja v Laškem in POŠ Debro v Laškem
8.00-9.30	Zajtrk
9.30-9.45	Pozdravni nagovor udeležencev tekmovanja
9.45-10.00	Razporeditev po učilnicah
10.00-10.45	Tekmovanje v prostorih OŠ Primoža Trubarja v Laškem in POŠ Debro v Laškem
9.45-10.30	Posvet mentorjev čebelarskih krožkov v prostorih POŠ Debro v Laškem
11.00-12.00	Kosilo za udeležence tekmovanja
12.00-14.00	Vodeni ogledi Laškega
14.00-15.00	Sklepna prireditve z razglasitvijo rezultatov
15.00	Odhod proti domu

Izbor novih kandidatov za terensko svetovanje v čebelarstvu

Kot ste lahko že zasledili, deluje v okviru javne svetovalne službe v čebelarstvu na terenu mreža terenskih svetovalcev. Ta omogoča, da čebelarji poiščejo pomoč oz. nasvet pri terenskem svetovalcu, ki deluje na njihovem območju. Ker je zanimanje za tovrstno svetovanje pri čebelarjih iz leta v leto večje, želimo za posamezna območja usposobiti

dodatne terenske svetovalce. Čebelarska društva se lahko o pogojih, ki jih morajo zainteresirani izpolnjevati, pozanimajo na e-naslovu tomaz.samec@czs.si. Na tem e-naslovu bodo dobili tudi prijavnice. Za morebitne dodatne informacije lahko pokličete tudi na tel. št.: 040/436 517.

*Tomaž Samec,
svetovalec JSSČ za zagotavljanje varne hrane*

Delo pri čebelah

Ta mesec, ko je narava že v polnem razcvetu, imamo tudi čebelarji polne roke dela pri čebelah. Tako so pri čebeljih družinah potrebni redni tedenski pregledi, med katerimi jim predvsem povečujemo prostor za njihov neoviran razvoj. Če jim bomo to omogočili, nam bodo čebele našo skrb povrnile z obilico pridelkov. Ker se nam pri delu včasih tudi kaj zaplete, rešitev težave oz. nasvet poiščimo pri terenskih svetovalcih.

V tem obdobju ne smemo pozabiti na spremljanje naravnega odpada varoj in izvajanje apitehničnih ukrepov. Tudi če imate kakršne koli težave pri spremljanju odpada varoj in izvajanju apitehničnih ukrepov, lahko za pomoč prosite terenskega svetovalca na vašem območju. Skupaj z njim boste preverili, ali so testni vložki za spremljanje odpada varoj v vaših panji ustrezne velikosti in ali je čebelam onemogočen dostop do njih.

Pri pregledih čebeljih družin čebelarji vse premo pozornosti namenjamo obarvanosti obročkov na zadkih čebel. Če imate težave tudi pri tem, pokličite terenskega svetovalca in skupaj z njim preverite stanje v vaših čebeljih družinah. Čebelarji, ki smo podpisali pristopno izjavo k Priznani rejski organizaciji, smo se s tem zavezali, da bomo poleg izvajanja

osnovne odbire v obdobju petih let najmanj dvakrat poklicali terenskega svetovalca in skupaj z njim preverili obarvanost obročkov na zadkih čebel ter izpolnili vprašalnik o osnovni odbiri.

Terenskega svetovalca lahko pokličete tudi za terensko analizo medu. V vašem vzorcu medu bo določil vsebnost vode in električno prevodnost, dobljena podatka pa vam bosta v moč pri določanju izvora medu.

V tem mesecu terenski svetovalci poleg svetovanja čebelarjem na terenu izvajajo tudi delavnice, ki so namenjene vsem čebelarjem. Seznam delavnic je objavljen v nadaljevanju. Čebelarska društva, ki želijo, da bi delavnico izvedli na njihovem območju, naj pokličejo na tel. št.: 040/436 517 in skupaj se bomo dogovorili za izvedbo delavnice.

Čebelarji, če se vam pri delu s čebelami pojavlja kakršna koli vprašanja, vzpostavite stik s terenskim svetovalcem na svojem območju! Tudi čebelarji začetniki lahko za pomoč prosijo terenske svetovalce, saj jim bodo ti pomagali pri oskrbi čebeljih družin, ureditvi prostorov za čebelarjenje ter vam odgovorili na morebitna vprašanja.

*Tomaž Samec,
svetovalec JSSČ za zagotavljanje varne hrane*

Delavnice terenskih svetovalcev

Datum	Čas	Izvajalec	Kraj	Kontakt
Oskrba čebel v pomladanskem času				
4. maj	16.00	Matej Leskovar	Vzrejno-promocijski center Slovenska Bistrica	g. Leskovar 030/604 078
11. maj	16.00	Matej Leskovar	Vzrejno-promocijski center Slovenska Bistrica	g. Leskovar 030/604 078
Interna kontrola medu				
3. maj	18.00	Mihael Kamplet	OŠ Studenci	g. Vogrinec 041/818 705
5. maj	10.00	Maksim Proje	ČD Črna na Koroškem	g. Proje 030/604 088
5. maj	17.00	Stanislav Car	Občinska dvorana, Nova vas 4a	g. Car 041/736 384
6. maj	9.00	Milan Seršen	Prostori gasilskega doma Banovci	g. Seršen 030/604 082

8. maj	18.00	Rudolf Cerk	Gostilna Godec, Borovnica	g. Cerk 030/604 004
8. maj	19.00	Ivan Atelšek	Povir 52a, Sežana	g. Atelšek 041/649 142
10. maj	17.00	Stane Kokelj	Gostišče Fink, Slovenske Konjice	g. Kokelj 030/604 065
12. maj	9.00	Dušan Milinkovič	Čebelarška učna pot, Žuniči	g. Milinkovič 030/604 090
12. maj	10.00	Jakob Madjar	Pri Kozičevem čebelnjak v Ivanjševcih	g. Madjar 041/598 356
12. maj	10.00	Marjan Koderman	Gorjuša 25, Dob	g. Koderman 041/244 590
18. maj	16.00	Matej Leskovar	Vzrejno-promocijski center Slovenska Bistrica	g. Leskovar 030/604 078
19. maj	10.00	Janko Goričan	Pri g. Žvikartu (ČD Vuzenica Muta)	g. Žvikart 041/375 107
25. maj	16.00	Matej Leskovar	Vzrejno-promocijski center Slovenska Bistrica	g. Leskovar 030/604 078
25. maj	17.00	Slavko Ružič	V prostorih gozdarske hiše v Rožni Dolini	g. Ružič 031/689 155

Urniki usposabljanj

ČZS nadaljuje program usposabljanja čebelarjev. Vsa usposabljanja so namenjena vsem slovenskim čebelarjem. Za izvedbo usposabljanj v praktični obliki – delavnice so obvezne prijave zaradi omejenega števila prostih mest. **Člani ČZS morajo na usposabljanja obvezno prinesiti novo izkaznico ČZS!** Iz objektivnih razlogov bo urnik lahko naknadno spremenjen in dopolnjen. Vse spremembe bodo objavljene na naši spletni strani www.czs.si.

Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu bomo odslej izvajali v osnovni obliki s celotno snovjo, potrebno za izdajo potrdila udeležencem, ter v krajši obliki za obnovitev znanja. Za izvedbo predavanja Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu mora biti prijavljenih najmanj 15 udeležencev. Potrdila bodo lahko takoj prejeli tisti čebelarji, ki se bodo prijavi do dva dni pred predavanjem in uspešno opravili preverjanje znanja!

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
12. maj	9.00	Vzreja čebeljih matic delavnica	Franc Panker	Društveni čebelnjak Markovci	g. Kristovič 031/753 114 obvezna prijava!
12. maj	9.00	Vzreja čebeljih matic delavnica	Milan Starovasnik	Čebelnjak ČD Domžale, Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	g. Kladnik 041/653 107 obvezna prijava!
24. maj	16.00	Terenski ogledi medonosnih rastlin in povzročiteljev gozdnega medenja	Franc Šivic	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	ga. Štrukelj 040/436 518
31. maj	15.00	Terenski ogledi medonosnih rastlin in povzročiteljev gozdnega medenja	Franc Šivic	Čebelarški Dom ČD Žerjav, Žerjav	g. Mičič 041/754 272
?? maj	.	Terenski ogledi medonosnih rastlin in povzročiteljev gozdnega medenja	Brvar Flac	Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede, Pohorska vila, Pivola 8, Hoče	g. Bauman 031/261 884
?? maj	.	Gozdne paše	Franc Šivic, Jure Justinek	Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede, Pohorska vila, Pivola 8, Hoče	g. Bauman 031/261 884
?? maj	.	Izbrana poglavja biologije čebel	dr. Maja Smodiš Skerl	Grm Novo mesto - center biotehnike in turizma	ga. Lisec 07/393 47 19
2. jun.	9.00	Terenski ogledi medonosnih rastlin in povzročiteljev gozdnega medenja	Franc Šivic	Čebelarstvo Kokelj, Brdo 17a, Brdo	g. Kokelj 030/604 065
Zagotavljanje kakovosti čebeljih pridelkov					
8. maj	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Tomaz Samec	Šola za hortikulturo in vizualno umetnost Celje, Ljubljanska cesta 97, Celje	g. Gradišnik 031/836 460

Poverjeniki za pasišča

ime	priimek	ČD	telefon
Jože	Škulj	Apis Ribnica	041/368 115
Franc	Kovač	Bakovci	02/543 12 48
Ivan	Jurečič	Barje	041/655 105
Milan	Ovca	Barje	041/820 346
Franci	Koščak	Barje	041/628 407
Štefan	Šemen	Beltinci	031/787 235
Andrej	Jernej	Blagovna	040/650 850
Stane	Čar	Bloke	041/736 384
Drago	Kotnik	Bohinj	041/824 621
Bogdan	Jereb	Borovnica	031/281 087
Anton	Hren	Borovnica	031/588 587
Franc	Potočnik	Britof-Predoslje	04/204 27 03
Bojan	Hozjan	Črenšovci	041/252 695
Jože	Pugelj	Dobropolje	031/694 076
Anton	Arh	Dramlje	031/282 402
Janez	Ugovšek	Gornji grad	041/354 642
Franc	Bezovšek	Gornji grad	051/343 478
Anton	Žmavc	Gornji grad	041/828 078
Franc	Vrhovec	Grosuplje	041/582 940
Janez	Žnidaršič	Grosuplje	041/712 285
Marjan	Pregl	Hoče	041/471 150
Miroslav	Rogina	Hoče	031/559 929
Alojz	Rupnik	Idrija	05/377 71 32
Tina	Mavec	Ig	051/655 511
Pavel	Petrovčič	Ig	041/356 460
Vinko	Horvat	Juršinci	031/436 001
Franc	Križan	Juršinci	070/600 911
Andrej	Kragelj	Kanal-Brda	041/255 831
Marjan	Kovačič	Kanal-Brda	040/555 355
Oskar	Kristančič	Kanal-Brda	040/765 048

Jure!!!!

RAZPISI ZA STOJIŠČA

Spletna stran ONS: www.czs.si/Napoved/napoved_medjenja.php

Avtomatski odzivnik za paše – tel.: 01/729 61 20

ČD Antona Žnideršiča Ilirska Bistrica zbira prijave za akacijevu pašo na ilirskobistiškem pašnem območju. Prijave za akacijevu pašo sprejema g. Rajko Kaluža, Kal 123, 6257 Pivka, tel.: 051/815 772.

ČD Begunje pri Cerknici sprejema pisne prijave za dovoz čebel na gozdno in hojevo pašo. Prijave, ki morajo biti v skladu s Pravilnikom o katastru čebelje paše, pošljite do 15. junija 2012 na e-naslov: igor.krzic@gmail.com ali na naslov: Igor Kržič, Bezuljak 29, 1382 Begunje pri Cerknici. Dodatne informacije lahko dobite pri poverjenikih: Milan Pohole, tel.: 01/709 16 72, 031/429 193, ali Igor Kržič, tel. 041/657 293.

ČD Bled-Gorje sprejema prijave za smrekovo pašo na Pokljuki (gorjanski del) do 25. maja 2012.

Vloge morajo biti v skladu s Pravilnikom o katastru čebelje paše poslane na obrazcu na naslov: ČD Bled-Gorje, Zagoriška 10, 4260 Bled, tel.: 031/371 952.

ČD Cerknica obvešča, da lahko zainteresirani za dovoz na hojevo pašo v skladu s pravilnikom svoje vloge pošljejo do 15. junija 2012, na naslov poverjenika: Anton Branisel, Dolenje jezero 5, 1380 Cerknica, tel.: 01/709 39 18. Nepopolnih vlog ne bomo obravnavali.

ČD Gornji Grad sprejema vloge za smrekovo pašo. V skladu s Pravilnikom o katastru čebelje paše pošljite pisne

vloge za namestitvev čebel do 15. maja 2012, na naslov: ČD Gornji Grad, Lenart 27, 3342 Gornji Grad, s pripisom smrekova paša. Informacije: Franc Bezovšek 051/343 478.

ČD Kamnica-Bresternica sprejema vloge za pašo na kostanju do 20. maja 2012. Pošljite jih na naslov: Alojz Cehner, Koroška cesta 59, 2000 Maribor, tel.: 041/538 695.

ČD Krim zbira prijave za hojevo pašo do 20. 5. 2012 na naslovu: ČD Krim, Jezero 21, 1352 Preserje. Prijave za namestitvev čebel pošljite v skladu s pravilnikom o katastru čebelje paše, čebelarskem pašnem redu in programu napovedi medjenja.

ČD Litija sprejema pisne vloge za kostanjevo pašo do 25. maja 2012. Pošljite jih na naslov: Janez Tehovnik, Kresnice 5, 1281 Kresnice, tel.: 041/358 910.

ČD Ljubljana Moste-Polje zbira prijave za kostanjevo pašo do 31. maja 2012 oz. do zapolnitve pašnih mest. Prijave pošljite na naslov: Janez Jere, Zgornja Besnica 3a, 1129 Ljubljana-Zalog, tel.: 01/367 11 19, 041/988 965.

ČD Loška dolina sprejema pisne vloge za sprejem čebel na gozdno in hojevo pašo do 15. maja 2012. V skladu s »Pravilnikom o katastru čebelje paše« pošljite pisne vloge na naslov poverjenika: Franc Sterle, Kozarišče 18/a, 1386 Stari Trg pri Ložu, tel.: 01/705 76 79, 051/650 704.

ČD Nova Gorica sprejema vloge za gozdno pašo do 15. maja 2012. Pošljite jih na naslov: Mitja Bavdaž, Prvomajska 90, 5000 Nova Gorica, tel.: 041/975 393.

ČD Peter Močnik Studenci Pekre sprejema vloge za dovoz čebel na kostanjevo pašo na naslov: Mihael Kamplet, Ob plantaži 8, 2341 Limbuš, tel.: 041/231 765, 02/613 41 91.

ČD Prosenjakovci obvešča vse prevaževalce, da zaradi spomladanske pozebe in hruševega ožiga letos ne sprejema vlog za dovoz čebel na akacijevu pašo.

ČD Rakek sprejema vloge za dovoz čebel na gozdno pašo do 31. maja 2012. V skladu s »Pravilnikom o katastru čebelje paše« pošljite pisne vloge na naslov poverjenice: Marinka Ivančič, Unec 4, 1381 Rakek, tel.: 041/909 001. Prevaževalci morajo po koncu paše čebele odpeljati do 31. avgusta 2012.

ČD Selnica ob Dravi zbira pisne prijave čebelarjev, ki želijo v letu 2012 pripeljati svoje čebele na pašo (smreka, kostanj, hoja). Pisne vloge posredujte na naslov: Anton Hiter, Spodnji Boč 46 b, 2352 Selnica ob Dravi, tel.: 02/671 90 89, 041/579 642 (kličite zvečer).

ČD Tolmin sprejema pisne prijave za dovoz čebel na lipovo pašo do 15. maja 2012. V skladu s Pravilnikom o katastru čebelje paše vloge pošljite na naslov: ČD Tolmin, Čiginj 45, 5220 Tolmin.

PRODAM

Ajdo za seme, okolica Novega mesta, tel.: 041/822 347.

Akacijev, cvetlični in gozdni med, tel.: 02/528 11 57.

Kostanjev, gozdni in cvetlični med, tel.: 041/727 456.

Smrekov med, mogoča menjava za kostanjevega, tel.: 040/506 082.

Večjo količino gozdnega medu, tel.: 041/446 418.

Cvetni prah, zamrznjen ali suh in prebran, nabran v neokrnjeni naravi kozjanskih bregov, tel.: 041/215 281.

Cvetni prah, propolis, vosek, akacijev med in matični mleček, odlična kakovost, v zalogi vse leto, tel.: 041/965 939.

Dve rezervni družini (Ptuj), tel.: 041/652 729.

Tri čebelje družine na AŽ-satih, prevzem v prvi polovici aprila (okolica Ormoža), tel.: 031/520 109.

Tri zdrave čebelje družine na LR 1/1 in 2/3 satju, lahko skupaj z naklado (okolica Ljubljane), tel.: 041/812 057.

Pet do deset čebeljih družin na AŽ-satih, s panji ali brez njih (Gorenjska – alpski ekotip), tel.: 030/604 023.

Pet čebeljih družin po izbiri, tel.: 041/820 756.

Sedem čebeljih družin na 10 AŽ-satih, tel.: 041/203 331.

Osem čebeljih družin v 10 S AŽ-panjih, na zaboju s priključkom za osebni avto, tel.: 031/793 216.

Deset čebeljih družin, skupaj z AŽ-panji, tel.: 031/655 335.

Deset čebeljih družin v 10 S AŽ-panjih, 2 litra propolisa, cvetni prah, tel.: 041/678 950.

Trinajst čebeljih družin in vso čebelarско opremo, tel.: 041/678 886.

Nekaj čebeljih družin na 10 LR-satih, tel.: 041/763 271.

Čebele na 7 ali 10 AŽ-satih (Cerkno), tel.: 031/892 952.

Petnajst čebeljih družin z AŽ-panji ali brez njih (Maribor), tel.: 02/251 21 21.

Dvajset čebeljih družin na 7 AŽ-satih, tel.: 07/495 95 47, 031/207 881.

Dvajset čebeljih družin na AŽ-satih (Nova Gorica), tel.: 040/585 344.

Petindvajset čebeljih družin na 7 AŽ-satih, tel.: 041/385 494.

Trideset rojev čebel, letnik 2011, na 7 in 10 satih, roji so zelo vitalni, cena brez satov in panjev 120 EUR + DDV 8,5 %, z računom, ter roje iz 10 S AŽ-panjev po 120,00 EUR in roje iz 3-etažnih panjev po 240,00 EUR + DDV 8,5%, z računom (Ljubljansko barje). Informacije, naročila in rezervacije: Tone Palčič, jele_kitt@t-2.net, tel.: 041/742 689.

Čebelje družine na AŽ-satih (okolica Ljubljane), tel.: 041/581 444.

Čebelje družine na AŽ-satih, tel.: 040/506 082.

Čebelje družine na 7 in 10 AŽ-satih (okolica Ljubljane), tel.: 041/283 739.

Čebelje družine na 10 AŽ-satih, s panji ali brez njih, tel.: 031/787 235.

Čebelje družine na 10 satih, s panji ali brez njih, tel.: 031/271 452.

Čebelje družine na LR- in DB-satih ter zaboju z 20 naseljenimi 3-etažnimi AŽ-panji, tel.: 041/661 576.

Gospodarske in rezervne čebelje družine na AŽ- in LR-satih, tel.: 041/682 020.

6 prašilčkov 7-satnih, tel.: 041/289 024.

AŽ-panje s satniki, tel.: 01/427 24 17.

AŽ-panje, 9 S, nove, smreka, tel.: 051/888 707.

AŽ-panje na 5, 7, 9, 10, 11 satov, rabljene, poceni (Gorenjska), tel.: 041/992 582.

Šest novih 10 S AŽ-panjev, zelo ugodno, tel.: 041/289 024.

AŽ-panje, 10 S, dvo- in trietažne, ter 7- in 5-satarje, iz sušenega smrekovega lesa (Ivančna Gorica), tel.: 031/616 293

AŽ-panje, 10 S, dvo- in trietažne, ter 7-satne prašilčke, rogljičene, smreka, s satniki in pitalnikom, tel.: 041/805 179.

Enajst novih 10-satnih AŽ-panjev; panji so kakovostni, rogljičeni in prirejeni za krmljenje čebel (Ljubljana), tel.: 041/558 384.

Petnajst novih 10 S AŽ-panjev, tel.: 040/253 874.

10-satarje AŽ-mere z lipovimi satniki ter 5-satarje in nerabljenе nakladne panje, tel.: 040/589 096.

2/3 LR-panj, 3-etažni – sestavljen komplet, tel.: 040/532 440.

Novo 10 S AŽ-panje (tudi 3-etažne), 15 lipovih ter 20 plemenilčkov, mogoča menjava za čebelje družine, tel.: 031 501 801 (po18. uri).

Novo 2/3 LR-panje, lipove naklade in visoke večnamenske mrežaste podnice, tel.: 05/308 04 67.

Zabojuk za 10 AŽ-panjev za prevoz čebeljih družin z osebnim vozilom, tel.: 051/385 014.

Zabojuk za avtomobilsko prikolico z 10 čebeljimi družinami v 11 S AŽ-panjih, tel.: 041/883 744.

Zabojuk za prevoz 48 AŽ-panjev (1000 EUR) ter trietažne panje, mogoča menjava za čebele, tel.: 051/385 014.

Dvoosno prikolico za tovornjak, predelano v zabojuk, z A-testom, za 60 AŽ-panjev, tel.: 041/784 941.

Originalno prikolico za 10AŽ-panjev za prevoz čebel, dobro ohranjeno, tel.: 041/627 729.

TAM 2001, za prevoz 42 10 S AŽ-panjev, kontejnerski sistem, dodaten zabojuk za točenje in rezervni deli, tel.: 031/818 297.

TAM 130 b11, atestiran, za prevoz 84 čebeljih družin, in TAM 5000 za prevoz 50 čebeljih družin, tel.: 041/586 508.

Mobilno tehcnico za panj z digitalnim prikazom, mogoče jo je dobiti tudi v GSM-izvedbi za vse vrste panjev, tel.: 041/965 939.

Kip sv. Ambroža iz hrastovega lesa v naravni velikosti, tel.: 031/241 254.

30-50 cm visoke sadike korejskega čebeljega drevesa (*Euodia daniellii*); sadike so v lončkih in primerne za takojšnjo posaditev (Kranj), tel.: 031/428 377.

Točilo za med na štiri sate, nerjaveče, tel.: 01/542 34 35.

4-satno točilo za med, ročni pogon (Logar), sod 52, koš 30 x 46, malo rabljeno, ter 35 l posodo za med z nerjavečo pipo, tel.: 041/361 181.

24-satno radialno točilo (Logar) ter mreže za tangencialno točenje medu, vse kot novo, tel.: 031/652 829.

AŽ-satnike, kakovostno izdelane iz lipovega lesa, cena ugodna, tel.: 041/744 003.

Deske za izdelavo panjev: lipa, črna jelša, smreka, rdeči bor, hrast, jesen, javor, divja češnja, tel.: 031/848 466.

Tehcnica, spodnja plošča 40 x 40 cm, posebej digitalni merilec, baterija, napajalnik posebej, nova, tel.: 031/616 123.

Ometalnik za direktno ometanje čebel v AŽ-panj, tel.: 051/371 170.

KUPIM

Več naravnih rojev, do konca maja, po sprejemljivih cenah, tel.: 030/440 981.

Čebelje roje (Kozjansko, Ob-sotelje), tel.: 031/435 974.

2 čebelji družini na 10 AŽ-satih, v okolici Ljubljane, tel.: 051/604 492.

Močne družine na LR-satih ter LR-satnike, tel.: 031/886 331.

RV-panje z družinami, tel.: 031/584 964.

Rabljene AŽ-panje, tel.: 040/876 394.

Starejšo kovinsko napravo za vlivanje satnih osnov LR-standard, celice za našo čebelo, tel.: 01/897 30 01.

Starejše letnike revije Slovenski čebelar, pred letom 1945, tel.: 041/403 960.

Revije Slovenski čebelar od leta 1898-1950, mogoča menjava vezanih za nevezane od leta 1911-1936, lahko kakšen izvod manjka, tel.: 041/611 377.

AKCIJA
Prašilček 5s
45€ +DDV

IZDELUJEMO

PRAŠILČKE (5s, 7s, 9s, 10s, 12s); **AŽ-PANJE** (9s, 10s, 11s, 12s)
TRITAZNE AŽ (9s, 10s, 12s); **KIRERJEVE PANJE** (srednje, velike)
LR-PANJE

Z veljavno čebelarstvo izkaznico priznamo 4% popusta pri nakupu v vrednosti nad 42€.

Po želji izdelamo tudi druge vrste panjev. Panji so iz masivnega smrekovega lesa, rogljičeni (cinkani). Blago vam lahko pošljemo po hitri pošti.

ČEBELARSTVO, MEDIČARSTVO
DAMJAN MEDVED S.P.

Dragonja vas 40a, 2326 Cirkovce
tel.: 040 217 542
medekmali@hotmail.com

ČEBELARSTVO MARKO DEBEVEC

ČUŽA 7, 1360 VRHNIKA
tel.: (01) 755 12 82
faks: (01) 755 73 52
apis.md@siol.net

APIS M&D®

Delovni čas:
ob delavnikih 9.00-12.00
16.00-18.00
ob sobotah 9.00-12.00

Cenjene stranke obveščamo, da smo se preselili
na Opekarsko 16 na Vrhniki.

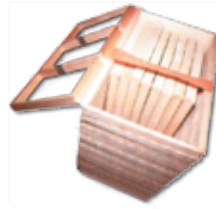
AŽ-PANJ 10-SATNI

AŽ-TRIETAŽNI
PANJ

PREDELAVA VOSKA V
SATNICE
SAMO 0,85 €/KG

SATNIKI:
AŽ-VRTAN,
LEPLJEN, ZBIT
LR - STANDARD LR 2/3

PRAŠILČEK
AŽ 5- IN 7-SATNI

■ Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (razen lomljivih artiklov). ■ Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 0,85 eur/kg. ■ Vosek steriliziramo pri 125 °C. ■ Vosek odkupujemo do 5,5 eur za kilogram (po predhodnem dogovoru izplačilo takoj ali v najkrajšem možnem času). ■ Z veljavno čebelarstvo izkaznico priznamo 4 % popust pri nakupu v vrednosti več kot 50 € (razen na izdelke, ki so v akciji). Popusti se med seboj ne seštevajo.

GRELNIKI
ZA MED 179 €

KAKOVOSTNA RSF-POSODA
IN TOČILA

STANDARDNI LR-PANJ IN
DVOTRETNJSKI LR-PANJ

ŽICA ZA SATNIKE RSF
250 g 4,8 €,
250 g CINK 2,5 €

KAKOVOSTNE POGAČE STIMULANS

- Panji so izdelani natančno in kakovostno.
- Uporabljamo voodoporne materiale in lepila.
- Kakovostna izdelava po ugodni ceni.

PRIZNANO VZREJALIŠČE ČEBELJIH MATIC DEBEVEC
Sprejemamo prednaročila

Prodamo večje število čebeljih družin
na AŽ satih.

KUNSTELJ

Šiviljstvo Kunstelj, Ana Kunstelj, s. p.,
GSM: +386 (0)31 352 797
e-pošta: jm-kunstelj@volja.net

inž. Jože Kunstelj, s. p.
GSM: +386 (0)31 893 276
e-pošta: jmkunstelj@volja.net

Zavrtni 41
1234 Mengeš SLOVENIA
Tel./Faks: +386 (0)1 723 80 27
www.jm-kunstelj.com

TRGOVINA

Gospoka 3, 3000 Celje

~ Delovni čas ~

Pon.-pet. od 8.00 do 15.00

Sreda od 8.00 do 12.00 in od 15.00 do 18.00

Sobota od 8.00 do 12.00

PONUJAMO VAM:

- ~čebelarstvo zaščitno opremo, opremo in pribor
- ~sladkorne pogače MEDOPIP
- ~med in druge čebelje pridelke
- ~darilni program in kozmetika na podlagi čebeljih pridelkov
- ~kozarec za slovenski med in drugo embalažo

Možnost naročanja prodajnih artiklov po telefonu, faksu ali e-posti.
Tel./faks: 03/544 17 23; mail: trgovina.cebелca@amis.net

ČEBELCA

ODKUPUJEMO ČEBELJI VOSEK

Za dane ČEBELARSKÉ ZVEZE SLOVENIJE pri nakupu z gotovino v vrednosti več kot 50€ priznamo 4% popust

KIPGO

ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNIČE
☎ (05) 368 45 80, ☎ (05) 368 45 81
GSM 051 614 683
www.kipgo.net; kipgob@gmail.com

PRIPOMOČKI ZA ODKRIVANJE SATOV
-CEDILA
-KADENIKI
-ZAŠČITNA OPREMA
-PANJI IN OPREMA
-SATNICE
-OSTALI ČEBELARSKI PRIPOMOČKI

Odkupujemo
čebelji vosek.

PANJI
LR 1/1 IN LR 2/3
TER POSAMEZNI DELI LR
PANJEV

BEEVITAL
ZA ZIMSKO ČIŠČENJE
ČEBEL
BeeVital HiveClean
SREDSTVO ZA
ODSTRANJEVANJE VAROE
IN
BeeVital ChalkBrood
SREDSTVO ZA
ODSTRANJEVANJE
POAPNELE ZALEGE

IZDELUJEMO:
-PRAŠILČKE: 3S,
4S, 5S, 7S
-PANJE AŽ: 9S, 10S,
po naročilu 11S, 12S
-PANJE AŽ 3E 9S,
10S, po naročilu 11S,
12S

URNIK:
pon-čet 8 00-11 30
12 30-18 00
pet 8 00-11 30
12 30-17 00
sob ZAPRTO

STROJ ZA
ODKRIVANJE SATJA
ZA AŽ SATS
-ODKRIVANJE OBEH
STRANI HRKATI
-NOŽI GREDO
TUDI POO OKVIR,
NA
NASTAVLJENO
MERO
OB NAJAVI MOŽEN OGLED
DELOVANJA STROJA ZA
ODKRIVANJE SATJA

KONTEJNERJI ZA
PREVOZ LR PANJEV ZA
8, 10, 12, 15, 18 PANJEV
OZ PO NAROČILU

ZABOJNIKI ZA
PREVOZ AŽ
PANJEV: 8-82
PANJEV

NADGRADNJE
KAMIONOV ŽE OD
2.000,00 EUR

UGODNO
SATNIKI DB

PRIVOŠČITE
VAŠIM ČEBELAM
NAJBOLJŠE!
INVERTNE POGAČE
30% VEČJA STIMULACIJA

BESTAVA:
FRUKTOZA 42%
DEKSTROZA 51,5%
MALTOZA 2,5%
TRIOZA 2%
SLADKOR 2%
1,58 EUR/Kg

Akcije veljajo do razprodaje zalog.

DOLINŠEK MARJAN S.P.,
IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME,
MD OPREMA

Gladež 27
 1411 Izlake
 mobi: 041 985 313
 tel.: 05 973 05 38
 e-mail: dolinsek.marjan@gmail.com

Pri nas izdelujemo dve velikosti ometalnikov in sončne topilnike iz nerjavne pločevine po ugodnih cenah.

Registrirano
 vzrejališče čebeljih matic
MEDOKOŠT - Kozjansko

sprejema naročila za
 čebelje matice kranjske sivke
 iz odbranih matičarjev.

Matija Koštomaj
 Paridol 15 • 3224 Dobje pri Planini
 gsm: 051 325 369, 041 936 306
 e-pošta: cebelarstvo.medokost@gmail.com

SELAK, MIZARSTVO d.o.o.

Planina pri Cerknem 49,
 5282 CERKNO
 GSM: 031/304 118
 e-pošta: stane.selak@gmail.com

Izdelujemo kakovostne AŽ-panje iz sušenega smrekovega lesa na izredno trden spoj, površinsko zaščiteni, pitalnik 2l, ponudba 10S, 12S, 7S, v ponudbi tudi AŽ-satniki: lepljeni, cinkani in vrtani iz kakovostnega lipovega lesa.

Čebelarstvo in vzreja matic
Jožica in Jožef Tratnjek

Žižki 93, 9232 Črenšovci

Pri nas dobite kakovostne in označene matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev. Vzreja poteka pod nadzorom Kmetijskega inštituta Slovenije. Matice lahko prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti, tudi v tujino.

Tel.: 041/886 652 ali 02/570 18 17 (zvečer)

GLUKOZNO-FRUKTOZNI SIRUP

NAJBOLJŠA KRMA ZA ČEBELE

- primeren je za krmljenje v vseh panjskih sistemih,
- sirupa prej ni treba pripravljati,
- visok delež suhih snovi,
- stabilen in dolgo obstojen.

Dobavitelj:
SONLEN d.o.o.
 Razborca 4, 2382 Mislinja
 GSM: 041/640 863
 Tel.: 02/885 62 30
 Faks: 02/885 76 87
 E-pošta: sonlen@siol.net

www.sirup-med.si

BANFI
Mizarstvo d.o.o.
 Enostavno rešitve za kompleksna izzive!

Šolska ulica 14, Kapca
 9220 Lendava
 Tel: 02/578 98 76
 Fax: 02/578 98 77
 Gsm: 041/212-166
 e-mail: mizarstvo.banfi@siol.net

IZDELOVANJE ČEBELJIH PANJEV
PROIZVODNI PROGRAM:

- *AŽ - panji (9s, 10s, 11s, 12s)
- *AŽ - panji (10s trietažni)
- *LR - panji (1/1, 2/3)
- *DADANT BLATT - panji
- *DADANT BLATT + LR - prilag. za AŽ satnike
- *PRAŠILČKI (5s, 7s)
- *OKVIRJI za vse vrste panjev
- *ZABOJI za prevoz rojev
- *PLEMENILČKI raznih velikosti
- *9 satni vložni prašilčki za AŽ 10s panj

Panji so iz masivnega smrekovega in topolovega lesa, spoji so rogljičeni oz. cinkani, pitalniki so iz 100% vodoodpornega materiala in voskani.

IVAN SOPOTNIK 1932–2011

Aprila smo se na pokopališču v Čemšeniku poslovili od našega zvestega čebelarja Ivana Sopotnika.

V čistem okolju pod Čemšeniško planino je z ljubeznijo skrbel za 30 družin. Njegovo poslanstvo bo zdaj nadaljeval njegov sin, ki mu je oče privzgojil veliko ljubezni do čebel, ta pa mu pomagala pri njihovi nadaljnji vzreji.

Zelo dejaven je bil tudi v društvu, za svoje delo pa je prejel odličje Antona Janše III. stopnje. Veliko je pomagal pri zgraditvi čebelarškega doma na Izlakah. Rad se je udeleževal predavanj in strokovnih ekskurzij, rad je delil svoje izkušnje z drugimi čebelarji, rad pa je mladim čebelarjem tudi svetoval, kako naj čebelarijo.

Kot dobrega prijatelja ga bomo ohranili v lepem spominu.

ČD Zagorje

ANTON JERNEJŠEK 1942–2011

V obdobju, ko imajo čebeli največ dela, to je ob košanju paši, smo se poslovili od našega dolgoletnega člana in prijatelja Antona Jernejška.

Rodil se je v Stopercah v Halozah in že kot mlad fant pomagal očetu pri čebelarjenju. Leta 1970 se je preselil v Zg. Koreno, kjer si je ustvaril družino. Leta 1972 si je kupil prve roje čebel in začel čebelariti. Postavil si je čebelnjak in čebelaril z največ 18 družinami. Čebelaril je ostal zvest do konca svojega življenja. Član naše družine je bil od leta 1974. Dejaven je bil v društvenih

odborih, vključeval se je v različne akcije, predvsem prizadevno pa je raznašal koledar čebelarške družine.

Z žalostjo smo se 12. junija lani na pokopališču v Zg. Koreni še zadnjič poslovili od njega, se mu poklonili z društvenim praporom, mu zaželeli večni mir ter se mu zahvalili za njegov prispevek na področju čebelarstva.

Dragi Tona, zelo rad si poseдал pred čebelnjakom in opazoval svoje pridne čebelice. Poslej pa te ob čebelnjaku ne bo več in ne boš več zaskrbljeno opazoval, ali so tvoje prijateljice preživele. Ostal pa boš z nami v naših srcih in mislih. Počivaj v miru.

ČD Maribor - Pobrežje

RAFKO DOBNIKAR 1929–2011

P o k o j n i Rafko se je rodil leta 1929 v Žlebeh, kjer je tudi odrasčal ter spoznal svojo soprogo. Ko sta si zgradila nov dom, je kmalu začel spoznavati tudi skrivnosti čebel. Posledica tega je bila seveda graditev ličnega čebelnjaka ob domu v Preski, kmalu pa še drugega v Žlebeh, kjer je čebelaril s 30 AŽ-panji.

V ČD Preska se je včlanil že leta 1958 in skorajda ni bilo sestanka, ki se ga ne bi udeležil. Dejaven je bil tudi v nadzornem odboru ČD Medvode. Za njegovo prizadevno delo mu je društvo podelilo odličje Antona Janše III. in II. stopnje, ČZS pa je tudi predlagalo, da mu podeli odličje I. stopnje, a tega, žal, ni dočakal.

S svojim znanjem je zelo rad pomagal mladim čebelarjem. Pri nakupu društvenega prapora je zanj prispeval zlat žebliček s svojim imenom.

Ob zadnjem slovesu smo se čebelarji od g. Rafka poslovi-

li z društvenim praporom, zadnjo uro pa tudi s častno stražo v slovesnih čebelarških oblačilih. V svojem govoru se je predsednik ČD Medvode g. Rafku zahvalil za njegov prispevek na področju čebelarstva. Čebelarji bomo pogrešali njegovo zavzetost za delo. V spominu pa nam bo ostal kot dober čebelar in iskren prijatelj.

OČD Medvode

STANISLAV FRANC BEGEŠ 1938–2011

ČD Jesenice je 16. septembra 2011 žal zapustil njegov član Stanislav Franc Begeš z Blejske Dobra-

ve. Rodil se je 3. novembra 1938 na Blejski Dobravi v delavski družini kot drugi od treh otrok. Čebelarstvo je začel leta 1975 pod mentorstvom Albina Sodje z Blejske Dobrave. Naš član je bil vse od začetka svojega čebelarjenja, najprej Čebelarške družine Jesenice in pozneje Čebelarškega društva Jesenice. Čebelaril je s petnajstimi do dvajsetimi čebeljimi družinami. Svoje znanje je že zgodaj začel prenašati na svojega sina, s tem pa je zagotovil nadaljevanje čebelarjenja tudi vnaprej. Bil je prijazen sogovornik in z veseljem se je pogovarjal o najrazličnejših čebelarških izkušnjah. Zadnja leta je bil član nadzornega odbora v našem društvu. Za svoje delo je prejel odličje Antona Janše III. stopnje. Z drugimi čebelarji je z veseljem razpravljal o novostih v čebelarstvu ter jim posredoval svoje tehnično znanje. V zadnjih letih je vse stare panje zamenjal za lastnoročno izdelanimi. Najlepše se mu zahvaljujemo za vse lepe besede in dela, ki jih je z veseljem opravil v ČD Jesenice. Ohranili ga bomo v najlepšem spominu.

ČD Jesenice

dr. IVAN BINDAS
1946–2011

Na začetku lanske jeseni – 3. oktobra 2011 – smo se poslovili od našega dolgoletnega člana dr. Ivana Bindasa. Že zgodaj je začel prijateljevati s čebelami, saj so mu bile v prostem času vir veselja in zadovoljstva. Tako je skupaj z družino nad Vojnikom postavil lepo urejen čebelnjak ter postal član našega ČD, kmalu potem pa tudi član upravnega odbora društva.

Od leta 2001–2009 je bil predsednik ČD Vojnik. Svoje delo je usmeril v povečanje članstva našega društva in zdravje čebel, prizadeval pa si je tudi za postavitev društvenega čebelnjaka. Ker so zamisel o čebelnjaku podprli številni člani društva, se je začelo delo. Ob pomoči g. župana Benedikta Podergajsa smo pridobili zemljišče pri ribniku Lovske kočice na obrobju Vojnika. Čebelnjak

nam je s pridnostjo čebelarjev in z dobrim vodenjem uspelo postaviti, temu pa je sledila še ureditev njegove okolice z zasaditvijo medovitih dreves, grmičevja in cvetic. Zaradi bolezni se je dr. Ivan Bindas odpovedal predsedniški funkciji, ostal pa je član upravnega odbora društva.

Ženi, otrokom, sorodnikom in prijateljem pokojnega dr. Ivana v imenu ČD izrekamo iskreno sožalje. Od pokojnega smo se poslovili z društvenim praporom, govorom in besedami slovesa: »V delih svojih sam boš živel večno.« (Anton Aškerc)

ČD Vojnik

FRANC KLINAR
1929–2011

Ob novici o nepričakovanem slovesu človeka, ki smo ga poznali in nam je bil blizu, se zdrzemo ter zavemo človeške krhkosti in minljivo-

sti. Prav to se nam je zgodilo tudi ob slovesu od našega člana čebelarja Franca Klinarja.

V naše društvo se je vključil že kot osemnajstleten mladenič in bil vsa leta dejaven in spoštovan član. Poleg dela v službi ter skrbi za svojo družino in svoje čebele je dejavno in ustvarjalno sodeloval tudi pri delu drugih organizacij.

Ker je bil Franc najstarejši član našega društva, smo radi poslušali in tudi upoštevali njegove dolgoletne izkušnje. V znak spoštovanja smo ga pred leti imenovali za častnega predsednika našega društva, za svoje nesebično in predano delo v čebelarskih organizacijah pa je prejel tudi odličji Antona Janše III. in II. stopnje. Kako rad je imel svoje čebele, dokazuje tudi dejstvo, da jim je kljub svoji visoki starosti še nedavno tega postavil novo domovanje. Franc, najlepše se ti zahvaljujemo za tvoje izkušnje, tvoje znanje in za vse, kar si do brega ustvaril. Vedno boš ostal v našem spominu. ČD Jesenice

MATICE ČEBELARSTVA PISLAK

Največje slovensko vzrejalništvo matic z več kot 50-letnimi izkušnjami Vam tudi letos ponuja oprasene in neoprasene matice z vrhunskimi proizvodnimi lastnostmi. Zaradi velikega zanimanja Vas prosimo, da matice pravočasno rezervirate. Prezeti jih je mogoče osebno, lahko pa Vam jih pošljemo tudi po pošti.

Čebelarstvo PISLAK

Apače 303, 2324 Lovrenc na Dravskem polju

031/ 734 905 ali 02/ 796 10 51 (med 8.00 in 11.00 uro).

info@cebelarstvo-pislak.si • www.cebelarstvo-pislak.si